

SVEUČILIŠTE
JOSIPA JURJA
ŠCROSSMAYERA
U OSIJEKU

FILOZOFSKI
FAKULTET

**IZVJEŠĆE O SUSTAVU
OSIGURAVANJA KVALITETE VISOKOG
OBRAZOVANJA I ZNANSTVENO-
ISTRAŽIVAČKOG RADA
FILOZOFSKOG FAKULTETA OSIJEK**

**VANJSKA
NEOVISNA PERIODIČNA PROSUDBA SUSTAVA OSIGURAVANJA
KVALITETE VISOKIH UČILIŠTA U 2015. GODINI**

KLASA: 602-04/15-01/7

Ur. broj: 2158-83-06-15-6

Datum: 3.travnja.2015.

prof. dr.sc. Loretana Farkaš, dekanica

Sadržaj

Predgovor	4
1. Uvod	5
1.1. Struktura zaposlenog osoblja Fakulteta.....	5
1.1.1. Struktura upravnog osoblja Fakulteta	5
1.1.2. Struktura nastavnog, administrativnog i tehničkog osoblja Fakultet.....	6
1.2. Struktura studenata	7
1.3. Broj i vrsta studijskih programa	8
1.4. Mehanizmi praćenja i godišnja vrednovanja prema ishodima učenja.....	10
1.5. Infrastruktura	11
1.5.1. Prostor	11
1.5.1.1. Zgrada	11
1.5.1.2. Nastavnički kabineti	12
1.5.1.3. Predavaonice.....	12
1.5.1.4. Knjižnica.....	15
1.5.1.5. Prostor i oprema prostora namijenjeni znanstveno-istraživačkom radu	15
1.5.1.6. Nastavne baze (radilišta) za praktičnu nastavu	15
1.5.2. Oprema.....	16
1.5.2.1. Računalna oprema.....	16
1.5.2.2. Druga specijalizirana (računalna) oprema.....	17
1.5.2.3. Knjižna i neknjižna građa.....	17
1.5.3. Ljudski resursi.....	19
1.5.3.1. Omjer studenata i nastavnika/suradnika.....	19
1.5.3.2. Veličina skupina	19
1.5.4. Financijski resursi	20
1.6. Potpora studentima u procesu učenja, praksi i mentorskom radu	21
1.6.1. Psihološko savjetovalište za studente	21
1.6.2. Mentorski sustav	21
1.6.3. Sustav studenta savjetnika	21
1.6.4. Potpora studentima s invaliditetom i drugim teškoćama	22
1.6.5. Osiguravanje pomoći dolaznom gostu studentu	22

1.6.6. Pružanje potpore studentima u izvannastavnim aktivnostima i unapređivanje suradnje sa Studentskim zborom i drugim relevantnim studentskim organizacijama....	23
1.6.7. Mrežni sustav prijava i odobravanja tema završnih, diplomskih i doktorskih radova	23
1.6.8. Praksa.....	23
1.7. Potpora profesionalnom radu i usavršavanju osoblja.....	23
1.7.1. Nastavno osoblje.....	24
1.7.2. Nenastavno osoblje.....	25
1.8. Znanstveno-istraživački projekti.....	25
1.9. Suradnja s drugim institucijama i znanstvenim organizacijama na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini.....	25
2. Povijest nastanka sustava osiguravanja kvalitete na visokom učilištu.....	26
2.1. Odabrani model.....	27
2.2. Dokumentacija sustava osiguravanja kvalitete.....	27
2.3. Kriteriji za odabir osoblja jedinice za osiguravanje kvalitete koje je ustrojilo sustav osiguravanja kvalitete.....	30
2.4. Praćenje razvoja sustava osiguravanja kvalitete, uspostavljanje mehanizama za praćenje i unapređivanje kvalitete pojedinih aktivnosti visokog učilišta (nastava, znanstveno–istraživački rad, upravljanje, suradnja s vanjskim dionicima).....	30
3. Prikaz odnosa uprave i jedinice za osiguravanje kvalitete.....	33
4. SWOT analiza visokog učilišta.....	34
5. Priručnik sustava osiguravanja kvalitete.....	39
6. Izvješće o unutarnjoj prosudbi sustava osiguravanja kvalitete.....	40
7. Mehanizam praćenja i informiranja o stupnju razvijenosti sustava i plan aktivnosti poboljšanja sustava.....	41
8. Analiza učinkovitosti sustava i njegov utjecaj na okolinu.....	42
9. PRILOG 1. Priručnik	
10. PRILOG 2. Unutarnja prosudba	

Predgovor

Planom provođenja vanjske neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete visokih učilišta (audit) u 2015. godini usvojenog na 52. sjednici Akreditacijskog savjeta Agencije za znanost i visoko obrazovanje održanoj 17. lipnja 2014. godine (Klasa: 602-04/14-09-0002, Ur. broj: 355-02-03-14-1) Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera (u daljnjem tekstu: Fakultet) uvršten je među šest visokih učilišta na kojima će se provoditi (re)audit.

Dokumentacija koju je Fakultet pripremio za reaudit izrađena je na temelju Priručnika za vanjsku neovisnu periodičnu prosudbu sustava osiguravanja kvalitete (audita) visokih učilišta u RH, Agencije za znanost i visoko obrazovanje, Zagreb 2010. U prvom dijelu ove dokumentacije djelomično su korišteni podaci iz dokumenta Samoanaliza 2013. kojeg je Fakultet izradio kao svoju obvezu prije postupka reakreditacije visokih učilišta. Reakreditacijski postupak na našem Fakultetu proveden je 7. i 8. travnja 2014., nakon čega je uslijedilo Mišljenje Akreditacijskog savjeta u postupku reakreditacije od 27. listopada 2014., prihvaćenog na 55. sjednici Akreditacijski savjet Agencije za znanost i visoko obrazovanje održanoj 21. listopada 2014. Osim toga, korišteni su i podaci Izvješća o kvaliteti nastave u ak. godini 2013./2014.

Vanjska neovisna periodična prosudba sustava osiguravanja kvalitete Fakulteta provest će se 28. i 29. svibnja 2015.

NAPOMENA:

Poveznice na dokumente na koje se pozivamo u tekstu su stavljene u podnožje (footer) stranice. Poveznica na pojedini dokument navedena je samo pri prvom navođenju dokumenta. Dio dokumenata na koje se pozivamo zaštićeni su te im je za pristup potrebno korisničko ime i zaporka (korisničko ime: azvo@ffos.hr; zaporka: 21kou4s). Navedeno korisničko ime i zaporka bit će deaktivirani 30.5.2015. u 12h. Kako pristupiti zaštićenim dokumentima opisano je u Prilogu 3: Pristup stranici

1. Uvod

Filozofski fakultet Osijek (u daljnjem tekstu: Fakultet) znanstveno je nastavna sastavnica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku sa sjedištem u Osijeku, Ulica Lorenza Jägera 9. Filozofski fakultet je pravni sljednik Pedagoškog fakulteta (1977. do 2004.) i Pedagoške akademije (1961. do 1977.). Djelatnost Fakulteta određena je **Statutom Fakulteta**¹. **Misija**² je Fakulteta djelovanje u području visokoškolskog obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada u područjima društvenih i humanističkih znanosti. Temeljna misija Fakulteta obrazovanje je studenata s mjerljivim i jasnim znanjima, profesionalnim kompetencijama i vještinama.

Fakultet karakterizira zemljopisna lokacija između triju državnih granica koja pruža mogućnosti za međunarodnu suradnju i višejezičnost rada na Fakultetu. Fakultet trenutačno izvodi 11 preddiplomskih jednopredmetnih i dvopredmetnih studijskih kombinacija, 19 diplomskih i tri poslijediplomska studijska programa. Posljednjih su godina tradicionalni studijski programi za obrazovanje nastavnika obogaćeni novim programima iz humanističkih i društvenih znanosti, a od ak. godine 2011./2012. djeluje i Odsjek za cjeloživotno obrazovanje s četiri pododsjeka: Pododsjekom za pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičku izobrazbu, Pododsjekom za obavljanje i dodatno stručno usavršavanje za lektorske i korektorske poslove, Pododsjekom za učenje hrvatskog jezika i latiničnog pisma za strance i Pododsjekom za konferencijsko prevođenje.

1.1. Struktura zaposlenog osoblja Fakulteta

Zaposlenike Fakulteta čine upravno, nastavno, administrativno i pomoćno-tehničko osoblje. Unutarnja organizacija i način rada Fakulteta, opis poslova i zadataka položaja i radnih mjesta te uvjeti za zasnivanje radnog odnosa i broj izvršitelja određeni su **Statutom Fakulteta** i **Pravilnikom o ustrojstvu radnih mjesta Fakulteta (pročišćeni tekst)**³.

1.1.1. Struktura upravnog osoblja Fakulteta

Upravu Fakulteta čine dekan, četiri prodekana (prodekan za nastavu, prodekan za studijske programe i studente, prodekan za znanost i međunarodnu suradnju i prodekan za razvojno-stručni rad) i tajnik Fakulteta.

¹ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>

² <http://www.ffos.unios.hr/misija-i-vizija>

³ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>

1.1.2. Struktura nastavnog, administrativnog i tehničkog osoblja Fakulteta

Struktura nastavnog, administrativnog i tehničkog osoblja prikazana je u tablici 1.

Tablica 1. Struktura zaposlenih Filozofskog fakulteta Osijek na dan 1. veljače 2015.

	Zaposleni u punom radnom odnosu		Zaposleni u kumulativnom radnom odnosu		Vanjska suradnja nastavnika u punom radnom odnosu		Vanjski suradnici	
	Broj (%)	Prosječna starost (godine)	Broj (%)	Prosječna starost (godine)	Broj (%)	Prosječna starost (godine)	Broj (%)	Prosječna starost (godine)
Redoviti profesori	21 (14,5)	53,62	0 (0)		0 (0)		6 (23,1)	61,00
Izvanredni profesori	19 (13,1)	47,47	0 (0)		0 (0)		3 (11,5)	51,67
Docenti	41 (28,3)	40,76	0 (0)		0 (0)		4 (15,4)	42,75
Nastavna zvanja*	17 (11,7)	46,06	0 (0)		0 (0)		1 (0,04)	52,00
Suradnička zvanja**	40 (27,6)	34,80	0 (0)		0 (0)		12 (46,2)	41,25
Stručni suradnici	0 (0)		0 (0)		0 (0)		0	
Znanstveni novaci	7 (4,8)	34,86	0 (0)		0 (0)		0	
UKUPNO NAST. OSOBLJE	145 (80,1)	42,19	0 (0)		0 (0)		26	
Tehničko osoblje	4	57,50						
Administrativno osoblje	25	46,72						
Pomoćno osoblje	7	52,57						
UKUPNO ADM. OSOBLJE	36 (19,9)	49,06						
SVE UKUPNO	181	43,56					26	47,65

* predavači, viši predavači, lektori i viši lektori; ** asistenti, viši asistenti i znanstveni novaci

Usporedba s podacima iz ak. godine 2013./2014. (izvori podataka: [Samoanaliza 2013⁴](#) i [Izješće o kvaliteti nastave u ak. godini 2013./2014.⁵](#)), pokazuje da se broj zaposlenih u znanstveno-nastavnim zvanjima u jednoj godini povećao za 2% (141_{2013./2014.} vs. 145_{2014./2015.}). Pri tome su zaposlene tri osobe u suradničkom zvanju asistenta i jedna osoba u znanstveno-nastavnom zvanju docenta. Suprotno tome, u odnosu na prethodnu ak. godinu, udio vanjskih suradnika u izvedbi studijskih programa znatno je smanjen. Tako je prošle ak. godine udio

⁴ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/samoanaliza-filozofskog-fakulteta-osijek>;

<http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/dokumenti>

⁵ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/izvjescja-ffos>

vanjskih suradnika iznosio 29% ($N = 41$ vanjski suradnik), dok je na dan 1. veljače 2015. udio vanjskih suradnika prepolovljen i iznosi 15% ($N = 26$ vanjskih suradnika).

Iako je na razini Fakulteta utvrđeno značajno smanjenje udjela vanjske suradnje, relativno nepovoljan omjer nastavnog opterećenja nastavnika i vanjskih suradnika u ovoj i prethodnoj ak. godini prisutan je u izvedbi tek nekoliko studijskih programa, poput preddiplomskog i diplomskog studija Psihologije. Tako je, na primjer, u ak. godini 2013./2014. udio vanjskih suradnika na preddiplomskom studiju Psihologije iznosio 35%, a na diplomskoj razini čak 53%. U ovoj ak. godini na preddiplomskoj razini studija izvodi se 61 kolegij koje izvodi ukupno 90 nastavnika, od kojih je 27 vanjskih suradnika ili ukupno 30%, a na diplomskoj razini studija izvodi se 30 kolegija koje izvodi ukupno 56 nastavnika, od kojih je 19 vanjskih suradnika ili ukupno 33,9%. Dakle, u odnosu na prethodnu ak. godinu, ove ak. godine smanjen je broj vanjskih suradnika. No, razlozi i daljnjeg relativno većeg angažmana vanjskih suradnika na ovim studijima su nedostatak nastavnika potrebnog profila na tržištu rada, osobito nastavnika u odgovarajućem znanstveno-nastavnom zvanju te duža bolovanja članova Odsjeka za psihologiju. No, treba napomenuti da su u ak. godini 2014./2015. na spomenutom odsjeku zaposlene dvije osobe u suradničkom zvanju asistenta čime je djelomično riješen problem nepovoljne kadrovske strukture (što je i vidljivo iz gore navedenih podataka). Detaljan prikaz strukture nastavnika i suradnika u stalnom radnom odnosu i vanjskih suradnika po ustrojbenim jedinicama za ak. godinu 2013./2014. dostupan je u [Izvešću o kvaliteti nastave u ak. godini 2013./2014.](#)

U odnosu na ukupan broj zaposlenih na Fakultetu, stručno-administrativno, tehničko i pomoćno osoblje čini 19,9% zaposlenika. Pri tome, je omjer nastavnog i administrativnog osoblja 4:1. U Knjižnici radi pet osoba s visokom stručnom spremom, od kojih je jedna sa stupnjem doktora znanosti te dvije sa stručnim zvanjem višeg knjižničara. Omjer nastavnog osoblja i djelatnika Knjižnice iznosi 29:1.

1.2. Struktura studenata

Struktura upisanih studenata na Fakultet u ovoj i prethodnoj ak. godini prikazana je u tablici 2.

Tablica 2. Struktura studenata upisanih u ak. godini 2013./2014. i ak. godini 2014./2015.

Ak. godina 2013./2014. (na dan 30. listopada 2013.)							
Razina studija	Redovni studenti		Dovršenje studija		Izvanredni studenti		
	Domaći	Strani	Domaći	Strani	Domaći	Strani	
Preddiplomski	730	0	11	0	0	0	
Diplomski	554	0	8	0	0	0	
Poslijediplomski	0	0	0	0	106	21	
Ukupno	1284	0	19	0	106	21	1430*
Ak. godina 2014./2015. (na dan 12. veljače 2015.)							

Razina studija	Redovni studenti		Dovršenje studija		Izvanredni studenti		
	Domaći	Strani	Domaći	Strani	Domaći	Strani	
Preddiplomski	678	0	71	0	0	0	
Diplomski	516	1	49	0	0	0	
Poslijediplomski	-	-	-	-	103	19	
Ukupno	1194	1	120	0	103	19	1437

* od 31. listopada 2013. do 30. rujna 2014. na dovršenje studija upisano je još 110 studenata (62 na preddiplomski, 48 na diplomski). Podatci o broju upisanih studenata u ak. god. 2013./2014. službeni su podatci o upisu poslani na zahtjev Rektorata na dan 30. listopada 2013.

Kao što se može vidjeti iz tablice 2, ukupan broj studenata u dvije ak. godine je gotovo identičan. No, u odnosu na prethodnu ak. godinu, broj redovnih studenata je manji i na preddiplomskoj i na diplomskoj razini studija. Jedan od razloga smanjenja broja studenata na preddiplomskoj razini studija je smanjenje upisnih kvota za pojedine studijske programe u ak. godini 2014./2015. od strane Sveučilišta. Suprotno tome, broj studenata na dovršenju studija se znatno povećao. Jedan od razloga povećanja studenata na dovršenju je i primjena Vjerodostojnog tumačenja primjene članka 63. stavka 4. Pravilnika o studijima i studiranju na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku (od 1. listopada 2012) prema kojem studenti ponavljajući (redoviti studenti koji su upisali 1. godinu studija ak. godine 2010./2011., a koji su osam puta izašli na isti ispit u dvije ak. godine) višu godinu mogu upisati samo pod uvjetom da su položili sve ispite iz prethodnih nastavnih godina.

U skladu s upisnim kvotama, najveći je broj studenata Engleskoga jezika i književnosti i studenata Njemačkog jezika i književnosti, a najmanji studenata Filozofije. Među studentima Fakulteta prevladaju domaći studenti, dok je udio stranih studenata najveći na poslijediplomskoj razini studija.

1.3. Broj i vrsta studijskih programa

Studijski su programi na Fakultetu strukturirani u skladu s važećim zakonima Republike Hrvatske. U tom su smislu ustrojeni preddiplomski sveučilišni, diplomski sveučilišni te poslijediplomski sveučilišni studiji (prema shemi 3+2+3). Broj i vrsta studijskih programa u ak. godini 2014./2015. prikazana je u tablici 3.

Tablica 3. Studijski programi čiji je nositelj Filozofski fakultet Osijek u ak. godini 2014./2015.

Preddiplomski programi	
Studijski program	Vrsta programa
Hrvatski jezik i književnost	Jednopedmetni
Njemački jezik i književnost	
Psihologija	
Informatologija	

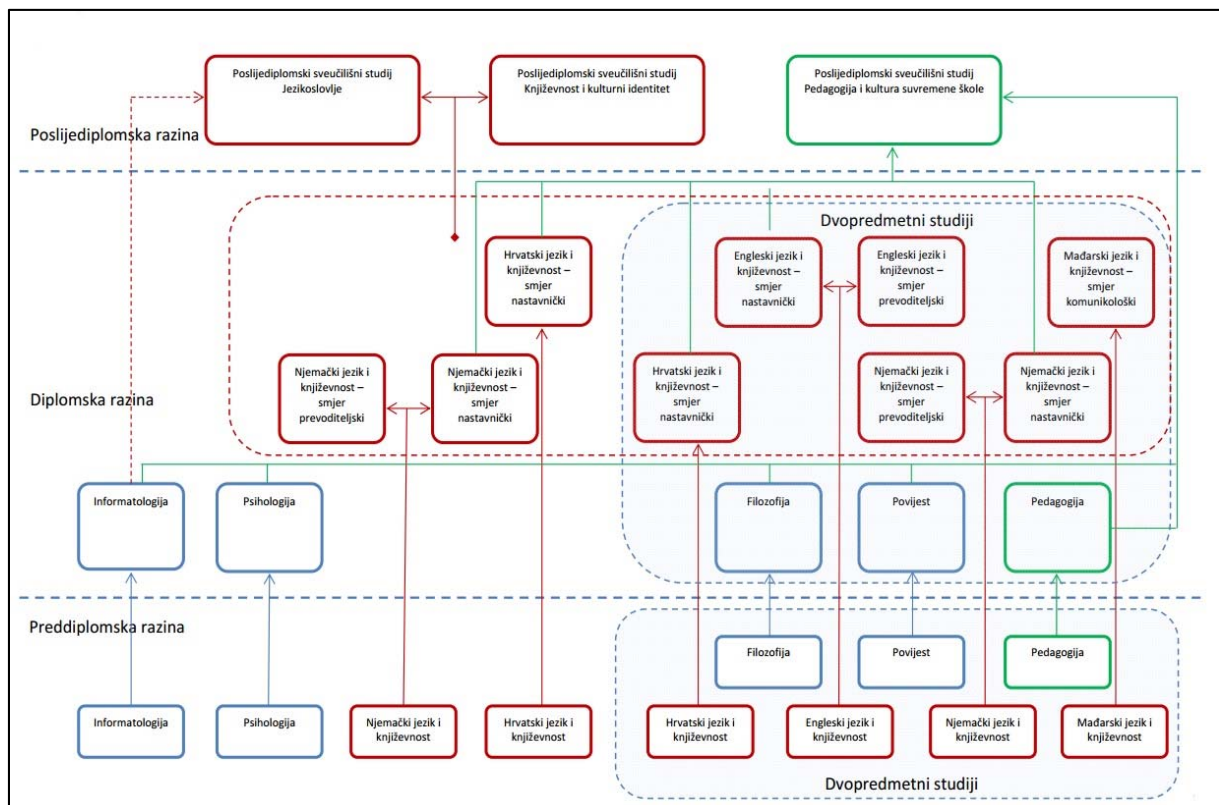
Hrvatski jezik i književnost	Dvopredmetni
Njemački jezik i književnost	
Engleski jezik i književnost	
Mađarski jezik i književnost	
Filozofija	
Povijest	
Pedagogija	
Diplomski programi	
Studijski program	Vrsta programa
Hrvatski jezik i književnost – smjer nastavnički	Jednopedmetni
Hrvatski jezik i književnost – smjer književnoistraživački	
Informatologija	
Njemački jezik i književnost-smjer nastavnički	
Njemački jezik i književnost-smjer prevoditeljski	
Pisana baština u digitalnom okruženju (združeni studij)*	
Psihologija	
Engleski jezik i književnost-smjer nastavnički	Dvopredmetni
Engleski jezik i književnost-smjer prevoditeljski	
Engleski jezik i književnost-smjer filološki	
Filozofija	
Hrvatski jezik i književnost-smjer nastavnički	
Hrvatski jezik i književnost-smjer istraživački	
Mađarski jezik i književnost-smjer nastavnički	
Mađarski jezik i književnost-smjer komunikološki	
Njemački jezik i književnost-smjer nastavnički	
Njemački jezik i književnost-smjer prevoditeljski	
Pedagogija	
Povijest	
Poslijediplomski studij	
Studijski program	Vrsta programa
Poslijediplomski sveučilišni studij Jezikoslovlje	Jednopedmetni
Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet	
Poslijediplomski sveučilišni studij Pedagogija i kultura suvremene škole	

*u postupku brisanja iz MOZVAG-a

Na **poslijediplomskoj razini** na Fakultetu postoje tri studijska programa. Kao nastavak filoloških studija (engleski, hrvatski, njemački i mađarski) nude se dva programa poslijediplomskih sveučilišnih doktorskih studija iz područja humanističkih znanosti, polja

filologije-jezikoslovni i književno-kulturološki. Oba studija (Poslijediplomski sveučilišni studij Jezikoslovlje i Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet) predstavljaju prirodni nastavak obrazovanja na poslijediplomskoj razini studenata svih jednopredmetnih i dvopredmetnih kombinacija studija jezika i književnosti, no otvoreni su i drugim studentima. Treći studijski program poslijediplomske razine, Poslijediplomski sveučilišni studij Pedagogija i kultura suvremene škole, otvoren je svim diplomiranim studentima pedagogije te srodnih znanosti iz područja društvenih i humanističkih znanosti, odnosno studentima filozofije, psihologije, sociologije, edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti, informacijskih i komunikacijskih znanosti te drugih znanstvenih područja koja imaju nastavničko usmjerenje. Odnos preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija na Fakultetu prikazan je na slici 1.

Slika 1. Razine studijskih programa čiji je nositelj Filozofski fakultet Osijek i njihov međusobni odnos

Ukupno gledajući, omogućeno je stjecanje akademskih naziva od prvostupnika do magistra struke i doktora znanosti, čime se postiže povoljan obrazovni učinak glede mogućnosti daljnjeg školovanja i zapošljavanja.

1.4. Mehanizmi praćenja i godišnja vrednovanja prema ishodima učenja

Ishodi učenja pojedinih studijskih programa usklađivani su s preporukama relevantnih strukovnih i komornih udruga. S obzirom na misiju Fakulteta, mehanizmi praćenja i

vrednovanja prema ishodima učenja predviđeni su i **na razini pojedinačnih predmeta** i **na razini studijskih programa**.

Za kvalitetnije provođenje postupka definiranja i verifikacije ishoda učenja **pojedinačnih predmeta** izrađen je **Priručnik za sveučilišne nastavnike "Vrednovanje i ocjenjivanje rada studenata na Filozofskom fakultetu"**⁶. U 3. izdanju Priručnika za osiguravanje i unapređivanje kvalitete obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada na Filozofskom fakultetu Osijek (u daljnjem tekstu: Priručnik za kvalitetu; **Prilog 1**) predviđeni su različiti mehanizmi praćenja i vrednovanja prema ishodima učenja na razini predmeta.

Osim toga, Priručnikom za kvalitetu predviđeno je i praćenje ishoda učenja **na razini studijskih programa**, a neki od pokazatelja koji bi se pri tome koristili su: **studentska procjena studijskog programa** (str. 24) te **usklađenosti ishoda učenja s potrebama tržišta rada** (str. 26). Ovi postupci bi se provodili svakih 3 do 5 godina, odnosno nakon što je barem jedna generacija završila studij i obuhvaćaju ciljane studijske programe (npr. samo neke ili sve preddiplomske studije, samo diplomske nastavničke studije, samo jedan ili sve poslijediplomske doktorske studijske programe). U njihovu provedbu bi bili uključeni studenti završnih godina diplomskog studija, završeni studenti, poslodavci, mentori na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa itd.

S obzirom na potrebu za kontinuiranim praćenjem i unapređivanjem kvalitete studijskih programa, za 2015. godinu predviđena je tematska unutarnja prosudba "Usklađenost ishoda učenja kolegija s ishodima studijskih programa".

1.5. Infrastruktura

Podaci su dijelom preuzeti iz **Samoanalize Filozofskog fakulteta 2013.** koja je provedena za potrebe reakreditacijskog postupka Fakulteta (7. i 8. travnja 2014.), te dijelom iz **Izvješća o kvaliteti nastave u ak. godini 2013./2014.**

1.5.1. Prostor

1.5.1.1. Zgrada

Zgrada u kojoj Fakultet izvodi nastavu nalazi se na adresi Lorenza Jägera 9, Osijek. Zgrada je izgrađena 1895., a rekonstruirana je 1978. godine. Ukupna površina prostora za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja (u m²) iznosi 4.417,88 m². Prostor postojeće zgrade Fakulteta nedostatan je za kvalitetan rad studenata, nastavnika i stručnog osoblja. Stoga je u dugoročnom planu Fakulteta saniranje potkrovlja i krovništva postojeće zgrade i dogradnja zgrade u dvorištu s podzemnom garažom od oko 4.000 m². Tom bismo površinom zadovoljili sve naše trenutačne potrebe za učioničkim, uredskim i svim ostalim radnim i izvannastavnim prostorima.

Za rekonstrukciju i adaptaciju postojećeg krovništva Fakultet je izradio kompletan projekt, dobio konzervatorska odobrenja i građevinsku dozvolu. Budući da smo uvršteni i u III. fazu razvoja Sveučilišta, izradili smo idejni projekt za dogradnju nove zgrade u dvorištu, a ishodovali smo i lokacijsku dozvolu. Trenutačno, u suradnji s Upravom Sveučilišta,

⁶ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>

prikupljamo dokumentaciju za prijavu na program energetske obnove obrazovne infrastrukture Ministarstva gospodarstva (MINGO). Ukoliko ishod natječaja bude pozitivan, krenut će se s rekonstrukcijom i uređenjem postojećeg krovišta i zgrade Fakulteta.

1.5.1.2. *Nastavnički kabineti*

Fakultet raspolaže s 49 nastavničkih kabineta prosječne površine 14,7 m². Podatci za proteklih šest akademskih godina prikazani su u tablici 4.

Tablica 4. Nastavnički kabineti

Ak. god.	Broj nastavničkih kabineta	Prosječna površina u m ²	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)	Prosječna površina u m ² po stalno zaposlenom nastavniku/suradniku	Prosječan broj stalno zaposlenih nastavnika/suradnika po istom kabinetu
2008./2009.	41	15	3	4,94	3,02
2009./2010.	41	15	3	4,6	3,2
2010./2011.	41	15	4	4,67	3,2
2011./2012.	49	14,7	4	5,2	2,83
2012./2013.	47	14,7	4	5,2	2,83
2013./2014.	49	14,7	4	5,2	2,83

* Opremljenost kabineta podrazumijeva kvalitetu namještaja, tehničke i druge opreme

Izvor podataka: [Samoanaliza Filozofskog fakulteta Osijek 2013.](#)

Ukupno, podaci ukazuju da je povećan radni prostor po nastavniku. U ak. godini 2014./2015. zaposlene su četiri osobe te je prosječna površina u m² po zaposleniku nešto manja ($M = 5,18$), dok se prosječan broj zaposlenika po istom kabinetu neznatno povećao ($M = 2,84$). No, s obzirom na trenutačan broj nastavnika i suradnika, nedostaje minimalno 15 kabineta kako bi se stanje ocijenilo zadovoljavajućim. Veći dio kabineta nalazi se u potkrovlju zgrade i ti su kabineti u najlošijem stanju, budući da taj dio zgrade nije renoviran od ratnih razaranja. Stoga je izgradnja nove zgrade jedan od prioriteta Fakulteta. Opći je zaključak da su nastavnički kabineti primjereno opremljeni funkcionalnom i odgovarajućom infrastrukturom: informatička oprema, internetska veza, fiksna telefonska linija i potreban uredski namještaj.

1.5.1.3. *Predavaonice*

Nastava na Fakultetu održava se u 22 predavaonice, od kojih su tri računalne učionice (označene masnim slovima) (vidjeti tablicu 5).

Tablica 5. Predavaonice

Identifikacija zgrade	Redni broj ili oznaka predavaonice	Površina (u m ²)	Broj sjedećih mjesta za studente	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti* (od 1-5)
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Filozofski fakultet, L. Jägera 9 Osijek	7	58,38	16+4	41	4
	9	66,43	48+2	50	4
	15	64,77	48+2	61	5
	16	68,64	20+8	61	4
	25	67,08	22+5	56	5
	31	68,64	52+2	50	4
	32	68,64	26+25	58	5
	34	64,08	32+7	58	5
	40	48,89	24	23	5
	42	64,80	44+10	45	4
	44	64,80	40+6	60	5
	46	67,72	32+17	46	5
	47	67,08	52+11	55	3
	53	67,08	90+1	59	5
	54	67,08	95	60	5
	56	64,08	40+10	55	4
	58	60,84	34+2	48	4
	60	208,06	189+4	20	4
	62	64,80	44+8	47	4
	66	67,72	49+2	54	5
67	68,25	46	39	3	
82	72,00	34	41	3	
84	53,64	32+6	42	3	
96	53,64	30+8	43	3	

* Opremljenost predavaonice podrazumijeva kvalitetu namještaja, tehničke i druge opreme.

Kao što je razvidno iz tablice 6, površina predavaonica kreće se od 53,64 do 72 m². Ako se u obzir ne uzmu dodatna sjedeća mjesta, broj sjedećih mjesta u navedenim predavaonicama kreće se od 16 do 95. U zimskom se semestru, kada je potreba za nastavnim prostorom veća, nastava održava i u Maloj vijećnici (prostorija 40) te u svečanoj dvorani Fakulteta (prostorija 60). S navedenim prostorijama ukupna površina nastavnoga prostora iznosi 1687,14 m², a broj je sjedećih mjesta 1139 (bez dodatnih 140 mjesta).

Budući da ukupan broj studenata u akademskoj godini 2014./2015. iznosi 1437 (na dan 15. veljače 2015.), prosječna površina nastavnoga prostora po studentu iznosi 1,17 m². Sve su predavaonice opremljene suvremenom nastavnom opremom i klimatizirane su. Tijekom posljednjih pet godina u potpunosti je obnovljeno pet predavaonica, a djelomično još dvije. U 2015. godini u planu je i potpuno preuređenje potkrovlja u kojem su smještene četiri predavaonice te preuređenje informatičkih učionica.

S obzirom na postojeći broj studenata, upisne kvote te planirani razvoj Fakulteta predviđen **Strategijom razvoja Filozofskoga fakulteta 2011.-2015. (promijenjeno i dopunjeno**

izdanje⁷), broj predavaonica nije dovoljan. Tome u prilog govori broj sati korištenja predavaonica u tjednu (ukupno 1172 sata) zbog kojeg je većina predavaonica zauzeta od 8.00 do 20.00, a subotom i do 15.00 sati (poslijediplomski sveučilišni studiji, programi cjeloživotnoga obrazovanja). Nedostatan broj predavaonica onemogućuje optimalan raspored nastavnih obveza svim studentima. Usporedba sa srodnim visokim učilištima iz Hrvatske (npr. Filozofskim fakultetom u Rijeci) i inozemstva (npr. Filozofskim fakultetom u Mariboru, Slovenija) pokazuje da su prostorni kapaciteti našeg Fakulteta manji. Izgradnja još jedne zgrade Fakulteta predstavlja stoga važan strateški cilj Fakulteta.

Prosječna ocjena opremljenosti predavaonica u prethodnoj ak. godini iznosi 4,04. Najlošije opremljenima su se procijenile predavaonice koje se nalaze u potkrovlju Fakulteta (predavaonice 82, 84, 96), no ukupno gledajući, možemo zaključiti da je kvaliteta nastavnog prostora zadovoljavajuća.

Zadovoljstvo nastavnika i studenata predavaonicama u proteklih nekoliko ak. godina prikazano je u tablici 6.

Tablica 6. Zadovoljstvo studenata i nastavnika predavaonicama

Rezultati nastavničke ankete		Rezultati studentske ankete	
Ak. god.	Srednja ocjena	Ak. god.	Srednja ocjena
2008./2009.*	3,32	2010./2011.*	4,23
2011./2012.*	3,88	2011./2012.*	4,34
2012./2013.*	3,95	2012./2013.*	4,37
2013./2014.**	3,86	2013./2014.**	4,42

*Izvor podataka: Samoanaliza Filozofskog fakulteta Osijek 2013.

** Izvor podataka: Izvješće o kvaliteti nastave u ak. godini 2013./2014.

Ako usporedimo procjene zadovoljstva nastavnika i studenata predavaonicama uočavamo suprotan trend. Naime, kod studenata je tijekom godina vidljiv blagi porast zadovoljstva prostorima u kojima se odvija nastava. Suprotno tome, unatoč dosadašnjim ulaganjima i opremanjem predavaonica ($M_{\text{opremljenost}} = 4,04$), nastavnici su u prošloj ak. godini svoje zadovoljstvo predavaonicama procijenili nižim nego u dvjema proteklim ak. godinama (ak. godina 2011./2012. i 2012./2013.). U **SWOT analizama odsjeka**⁸ nastavnici kao jedan od ograničavajućih čimbenika u osuvremenjivanju nastave često ističu nedostatak specijaliziranih predavaonica, laboratorija i praktikuma za pojedine predmete. Dakle, iako je daljnje ulaganje i opremanje učionica nužno, ono bi se trebalo fokusirati na nabavku specijalizirane opreme. S obzirom na iskazane potrebe nastavnika različitih odsjeka, u tijeku je opremanje fonetskog i psihologijskog laboratorija iz sredstava Programskih ugovora MZOS-a.

⁷ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>; <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/dokumenti>;
<http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/planovi-ffos>

⁸ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/swot-analiza>

1.5.1.4. Knjižnica

Knjižnica Filozofskog fakulteta Osijek smještena je u prenamijenjeni i za potrebe Knjižnice adaptiran prostor ukupne površine 308,96 m². Dislocirana je na **dva mjesta** (1. i 2. kat). **Knjižnica je za potrebe studija Filozofije, Hrvatskog jezika i književnosti, Informatologije, Pedagogije, Povijesti i Psihologije** smještena na prvom katu i zauzima prostor površine 217,91 m² koji se sastoji od četiri dijela, odnosno četiri međusobno povezane prostorije, ali prostorno odvojene, i jedne potpuno odvojene prostorije, tzv. zatvoreno spremište, koja zauzima prostor površine 18,22 m².

Za potrebe obrade te smještaja **neknjižne** (CD, DVD,...), ali i **rjeđe korištene knjižne građe** (starija godišta časopisa, zbirka duplikata, zbirka dubleta i zbirka vlastitih izdanja), Knjižnica koristi manju prostoriju, tzv. zatvoreno spremište, također na prvom katu, odvojenu od aktivnog knjižničkog fonda.

Knjižnica za potrebe studija Engleskog jezika i književnosti, Mađarskog jezika i književnosti i Njemačkog jezika i književnosti smještena je na drugom katu i zauzima prostor površine 72,83 m², koji se sastoji od dva dijela, odnosno dvije, također međusobno povezane, prostorije, ali prostorno odvojene.

Ukupno uzevši, iako su prostori postojeće Knjižnice maksimalno iskorišteni, najveći su nedostaci prostorna razdvojenost knjižničkog fonda i nemogućnost nadzora nad korisnicima (npr. zaštita opreme i građe). Stoga je u skladu s preporukama Povjerenstva za unutarnju prosudbu za 2013./2014. (**Prilog 2**), do kraja kolovoza 2015. predviđeno kompletno preseljenje Knjižnice na prvi kat i povezivanje rascjepkane strukture knjižničkih prostora u jedan, Knjižnici primjeren, kontinuiran i protočan niz prostorija. Konkretno, planira se potpuno renoviranje i povezivanje sadašnjih predavaonica 34, 35, 36, 37, 38 i 39. Osim toga, nedovoljan je i broj djelatnika u Knjižnici s obzirom na broj studenata i nove usluge koje Knjižnica pruža svojim korisnicima. Ovi problemi se djelomično rješavaju kontinuiranim organiziranjem studentske prakse studenata Informatologije u našoj Knjižnici te zapošljavanjem mladih na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa.

1.5.1.5. Prostor i oprema prostora namijenjeni znanstveno-istraživačkom radu

Fakultet za sada nema specijalizirane laboratorije koji su strogo namijenjeni znanstveno-istraživačkom radu. No, u tijeku je nabava specijalizirane opreme za fonetski i psihologijski laboratorij. Oprema i uređenje laboratorija će se financirati iz Programskih ugovora MZOS-a. Za početak, oba laboratorija bi bila smještena u istoj prostoriji. Osim za znanstveno-istraživački rad, laboratoriji bi se koristili i u nastavi pojedinih studijskih grupa.

1.5.1.6. Nastavne baze (radilišta) za praktičnu nastavu

Praktična nastava se odvija u ustanovama, institucijama, organizacijama civilnog društva koje obavljaju djelatnost srodnu studijima, a s kojima Fakultet ima potpisanu suradnju. Svake godine popis radilišta se revidira i ažurira. Dio radilišta nalazi se i na samom Fakultetu. Tako su za potrebe održavanja vježbi na diplomskom prevoditeljskom studiju kupljene **dvije**

prevoditeljske kabine s četiri radna mjesta⁹ (smještene u Svečanoj dvorani) koje se koriste u nastavi navedenog studija. Osim za nastavu, oprema se koristi i za usluge prevodjenja za skupove, kako one koje se održavaju na našem Fakultetu tako i za vanjske dionike.

Osim toga, kroz Programske ugovore MZOS-a se sufinancira opremanje radilišta, odnosno specijaliziranih učionica na našem fakultetu. Tako se, na primjer, od sljedeće ak. godine (2015./2016.) na Fakultetu počinje izvoditi dvopredmetni diplomski studij nakladništva. S obzirom na ciljeve studija planira se uređenje specijalizirane učionice koja bi bila praktično radilište za studente studija nakladništva. Učionica bi trebala sadržavati računala i pripadajuću softversku opremu za grafičku pripremu, koja bi omogućila izvođenje vježbi i praktičnog dijela nastave. Studenti bi, kroz praktičan rad i vježbe, razvili potrebne kompetencije i vještine zadane u samom programu studija nakladništva. Aktivnosti na vježbama i praktičnom dijelu studija odvijale bi se kroz različite faze, u kojima bi se studenti upoznali sa svim fazama nastajanja različitih nakladničkih proizvoda i procesima njihove izrade, s posebnim naglaskom na knjige i časopise, od primitka rukopisa do gotovog izdanja. Kroz praktično radilište studenti će biti sposobni odrađivati različite zadatke iz područja izdavačke djelatnosti Fakulteta, kao i za vanjske dionike, poput drugih obrazovnih ustanova na razini Sveučilišta, kao i povezati se sa tržištem rada.

1.5.2. Oprema

1.5.2.1. Računalna oprema

Količina, tehničke specifikacije i funkcionalnost računalne opreme koja se koristi u nastavi vrlo je dobra. Postojeća računala se redovito održavaju i nadograđuju. Fakultet za korištenje u nastavi ima tri računalne učionice s 55 računala. Računalne učionice mogu se koristiti i izvan nastave, uz dogovor s odgovornom osobom. Kao što je već rečeno, do kraja 2015. godine planira se potpuno renoviranje računalnih učionica i nadogradnja postojeće opreme. Na primjer, predavaonici 16 trenutačno je 20 sjedećih mjesta/računala, dok bi se njezinim uređenjem broj sjedećih mjesta/računala povećao na 40. Osim računala u računalnoj učionici, studenti mogu koristiti i 32 računala smještenih u Knjižnici Fakulteta, kojima je omogućen slobodan cjelodnevni pristup. Nastavnici za potrebe znanstveno-istraživačkog rada izvan Fakulteta (npr. rad u arhivu), sastanaka, skupova, terenske nastave, specijalizirane nastave (npr. prevoditeljski smjer) itd. imaju na raspolaganju i 24 prijenosna računala te tri hibridna (tablet) računala. Navedena prijenosna i hibridna računala mogu koristiti i studenti, u dogovoru s odgovornom osobom (npr. mentorom za diplomski rad).

Kada je riječ o upotrebi računalne opreme, svaki zaposlenik Fakulteta ima svoje računalo, kako administrativno, tako i nastavno osoblje. Nastavnom osoblju Fakultet prema iskazanoj potrebi dodjeljuje prijenosno računalo na korištenje. U skladu s preporukama Povjerenstva za reakreditaciju (7. i 8. travnja 2014.) te Povjerenstva za unutarnju prosudbu u ak. godini 2013./2014., na cijelom Fakultetu je uspostavljena bežična računalna mreža kojoj mogu pristupiti svi zaposlenici i studenti Fakulteta.

⁹ <http://www.ffos.unios.hr/usluge-konferencijske-dvorane-i-opreme-za-simultano-prevodjenje>

Za potrebe specijaliziranih učionica (npr. studij nakladništva) i laboratorija (fonetski i psihologijski) u tijeku je prikupljanje ponuda i nabava specijalizirane računalne opreme (npr. Mac računala, Ipad itd.)

Fakultet provodi sustav javne nabave putem kojih se nabavljaju računala kao i ostala oprema, a sve prema planu nabave koji se donosi na kraju godine za iduću godinu. Sva računala tehničkim karakteristikama udovoljavaju potrebama nastave. Ured za informatiku i računalnu mrežu brine se o stanju računalne opreme, instalaciji i deinstalaciji računalnih programa i antivirusnoj zaštiti te daje prijedloge za njihovo unapređenje.

1.5.2.2. Druga specijalizirana (računalna) oprema

Programskim ugovorim MZOS-a sufinancira se nabavka i specijalizirane opreme potrebne za specijalizirane učionice (radilišta) i laboratorije koji se planiraju opremiti za potrebe znanstveno-istraživačkog rada i nastave na našem Fakultetu. U tijeku je prikupljanje ponuda za specijaliziranu učionicu za studij nakladništva, uključujući različite programske pakete (Edukacijski Adobe paket-Illustrator, Photoshop, InDesign i Acrobat), e-čitače (Kindle, Kobo e-reader) itd. Slično tome, prikupljaju se i ponude za fonetski laboratorij (programi Cool edit, Video Phonetics Program and Database, Model 5150, miksete, Tantál MidiMax-H za poduku mađarskog jezika kao stranog jezika i za fonetske vježbe), kao i psihologijski laboratorij (eye-trackeri, biofeedback, Vienna Test system program, kamere i mikrofoni). Osim iz programskih ugovora, specijalizirana oprema se nabavlja i iz vlastitih sredstava. Tako su za potrebe diplomskog studija prevoditeljstva kupljene dvije zvučno izolirane *Audipack* kabine za prevoditelje, četiri prevoditeljska pulta i slušalice s višekanalnim prijemnicima za 50 osoba (a po potrebi i više).

1.5.2.3. Knjižna i neknjižna građa

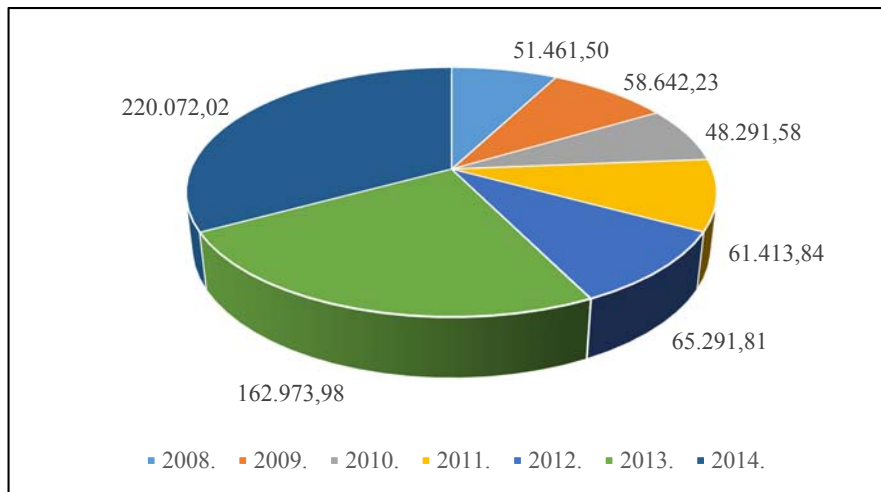
Knjižnična građa nabavlja se sukladno nastavnim planovima i programima te **Smjernicama za nabavu knjižnične građe**¹⁰, a u suradnji s katedrama i odsjecima u skladu s odobrenim financijskim sredstvima kao i darovima pojedinaca i ustanova.

Ukupno stanje fonda (na dan 19. siječnja 2015.) prema pojedinačnim zbirkama iznosi 63.746 primjeraka knjižne građe, 1.791 jedinica neknjižne građe, 1.750 jedinica magistarskih i doktorskih radova i 3.475 svezaka uvezane periodike, odnosno 324 naslova inozemnih časopisa i 445 naslova domaćih časopisa. U institucijskom repozitoriju Filozofskog fakulteta ukupno je pohranjeno po odsjecima/katedrama 1699 ocjenskih radova. Fakultet je pretplaćen na 15 domaćih i 6 inozemnih naslova časopisa, dok veći broj naslova stiže kao dar ili kao međuknjižnična razmjena.

Iznos sredstava koja se troše za kupnju knjižne građe prikazan je na slici 2, i to za razdoblje od 2008. do 2014. godine (na dan 19. siječnja 2015.). Napominjemo da je sva građa kupljena vlastitim sredstvima.

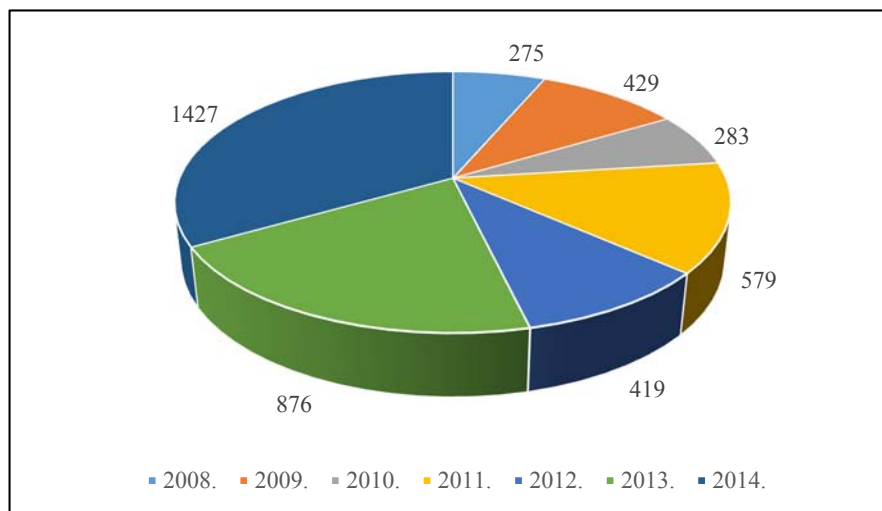
¹⁰ <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/smjernice>

Slika 2. Iznos sredstava za kupnju knjižne građe u razdoblju od 2008. do 2014.

Na slici je vidljivo povećanje sredstava za nabavu knjižne građe. Broj primjeraka knjižne građe nabavljen kupnjom, također za razdoblje od 2008. do 2014. godine (na dan 19. siječnja 2015.) prikazan je na slici 3.

Slika 3. Broj primjeraka knjižne građe nabavljen kupnjom u razdoblju od 2008. do 2014.

Vidljiv je trend rasta broja primjeraka knjižne građe nabavljene kupnjom u posljednje četiri godine, što omogućuje sustavnost i dosljednost u nabavi knjižnične građe te je u skladu sa **Smjernicama za nabavu knjižnične građe**. Pravila rada Knjižnice te uvjeti i način korištenja knjiga i druge knjižnične građe utvrđena su **Pravilnikom o radu Knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek (pročišćeni tekst)**¹¹.

Prema završnom izvješću Povjerenstva za unutarnju prosudbu za ak. godinu 2013./2014., za pojedine kolegije Knjižnica ne raspolaže dovoljnim brojem primjeraka potrebnih za polaganje ispita i učenje. Ovaj problem je najuočljiviji za kolegije za koje temeljna

¹¹ <http://web.ffos.hr/knjiznica/pravilnik-o-radu-knjiznice>

literatura uključuje i starija izdanja za koja ne postoji noviji pretisak. U takvim slučajevima Knjižnica redovito kontaktira antikvarijate knjiga i (domaće i inozemne) online trgovine.

U skladu s preporukama Povjerenstva za unutarnju posudbu u ak. godini 2013./2014., od listopada 2014. u prostoru čitaonice studenti se mogu priključiti na bežičnu mrežu pomoću vlastite računalne opreme. **Upute kako se priključiti**¹² dostupne su na stranici Ureda za studentska pitanja. Osim toga, u skladu s preporukama istog Povjerenstva, nakon preseljenja Knjižnice bit će omogućeno nekoliko radnih mjesta i oprema za studente s invaliditetom i drugim teškoćama. Oprema i radni prostor će se financirati iz Programskih ugovora MZOS-a, a u skladu sa strateškim ciljevima Sveučilišta.

1.5.3. Ljudski resursi

1.5.3.1. Omjer studenata i nastavnika/suradnika

S obzirom na broj studenata i stalno zaposlenih nastavnika i suradnika, omjer između stalno zaposlenih nastavnika u znanstveno-nastavnom i nastavnom zvanju i ukupnog broja studenata iznosi 1:15. Omjer stalno zaposlenih nastavnika i suradnika i ukupnog broja studenata je nešto povoljniji i iznosi 1:10.

Broj studenata koji koriste Knjižnicu je i veći. Naime, osim studenata na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini Knjižnicu koriste i polaznici programa cjeloživotnog obrazovanja (npr. Program pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe - PPDMI). Tako je u ak. godini 2013./2014. PPDMI pohađalo 399 polaznika, a u ak. godini 2014./2015. 300 polaznika. S obzirom na ukupan broj studenata (uključujući i polaznike cjeloživotnog obrazovanja), omjer djelatnika Knjižnice i studenata u ak. godini iznosi 1:330. Kao što je već rečeno, jedna od poteškoća u radu knjižnice je nedovoljan broj zaposlenih osoba. No, poteškoće ublažavaju i pokušavaju riješiti putem sustava stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa.

1.5.3.2. Veličina skupina

Broj nastavnika i suradnika izravno je povezan i s veličinom skupina u kojima se provodi nastava, a procjena zadovoljstva nastavnika i studenata veličinom studentskih skupina u proteklih nekoliko godina prikazana je u tablici 7. **Rezultati studentskih i nastavničkih anketa**^{11,12} nalaze se na mrežnoj stranici Filozofskoga fakulteta, Sustava za osiguravanje kvalitete.

Tablica 6. Zadovoljstvo studenata i nastavnika veličinom studentskih skupina

Rezultati nastavničke ankete ¹³		Rezultati studentske ankete ¹⁴	
Ak. god.	Srednja ocjena	Ak. god.	Srednja ocjena
2009./2010.	3,31	2009./2010.	4,39
2010./2011.	-	2010./2011.	4,37

¹² <http://web.ffos.hr/referada/it-usluge>

¹³ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/nastavnicka-anketa>

¹⁴ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/studentska-anketa>

2011./2012.	3,82	2011./2012.	4,49
2012./2013.	3,81	2012./2013.	4,47
2013./2014.	3,94	2013./2014.	4,52

Rezultati provedenih anketa među studentima upućuju na to da su studenti vrlo zadovoljni veličinom skupina. Progresivan rast srednjih ocjena pokazuje sustavnu brigu Fakulteta o poboljšanju uvjeta održavanja nastave, poglavito o veličini studentske skupine. Također, rezultati pokazuju i to da se u obzir uzimaju rezultati studentske ankete s ciljem unapređivanja kvalitete nastave, a samim tim i cjelokupnog studiranja.

U rezultatima provedenih anketa među nastavnicima uočavaju se dobre i vrlo dobre srednje ocjene, iako su one niže od procjena studenata. I u anketama provedenim među nastavnicima u trima akademskim godinama uočava se porast srednje ocjene kojom su nastavnici procijenili veličinu studentske skupine svake sljedeće godine. To se, kao i kod studentskih procjena, može objasniti sustavnom brigom i posvećenošću poboljšanju uvjeta održavanja nastave. Komentari nastavnika u anketi upućuju na to da je rad u manjim nastavnim skupinama potrebno realizirati u svim slučajevima kada prostorne i kadrovske mogućnosti to omogućuju, te da je potrebno uravnotežiti veličinu skupina s boljim rješenjima u rasporedu sati. S obzirom na komentare nastavnika, u ak. godini 2014./2015. započelo se s izradom online aplikacije za raspored nastave kojom bismo riješili navedene poteškoće.

1.5.4. Financijski resursi

Fakultet je sastavnica Sveučilišta u Osijeku i najvećim se dijelom financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Jedan dio sredstava Fakultet ostvaruje **vlastitom djelatnošću**: prihodima od školarina, prihodima od troškova prijave i upisa, prihodima od promocije, prihodima od poslijediplomskih sveučilišnih studija, prihodima od programa cjeloživotnog obrazovanja, prihodima od znanstveno-istraživačkih projekata zaposlenika Fakulteta, prihodima od izdavačke djelatnosti i dr.

Ostvarene vlastite prihode po podmiranju direktnih materijalnih troškova vezanih za ostvarenje vlastitih prihoda Fakultet koristi za: nabavu informatičke opreme, znanstvene i stručne literature, kao i ostale opreme za unapređivanje nastavne i znanstvene aktivnosti, investicijsko i tekuće održavanje, podmirivanje troškova vanjske suradnje u nedostatku dovoljnog iznosa sredstava od strane MZOS-a, unapređenje studentskog standarda (npr. nabava specijalizirane opreme za studente s invaliditetom i drugim teškoćama), nagrađivanje i stimuliranje uspješnih studenata, terensku nastavu, studijske posjete, edukativno i stručno usavršavanje nastavnog osoblja, nagrađivanje i stimuliranje uspješnih nastavnika i znanstvenika, gostujuća predavanja, organiziranje stručnih putovanja i odlazaka na konferencije studenata i nastavnika. Raspodjela vlastitih sredstava određena je **Pravilnikom o raspodjeli vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu**¹⁵.

¹⁵ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>

1.6. Potpora studentima u procesu učenja, praksi i mentorskom radu

Informacije prije, za vrijeme i nakon studija studentima su dostupne iz različitih izvora. Osim izvora kao što su internetske stranice i različite publikacije, sve informacije studenti mogu dobiti i u uredima Fakulteta i Sveučilišta, kao i kod članova povjerenstava koja se bave specifičnim područjima. Navodimo neka od glavnih područja sustava potpore studentima, dok su pokazatelji i provedba aktivnosti za navedene oblike potpore detaljno opisani u Priručniku za kvalitetu-3. izdanje (2014) (Prilog 1).

1.6.1. Psihološko savjetovalište za studente

Od 2007. godine na inicijativu tadašnjeg Studija psihologije pokrenuto je **Savjetovalište za studente Filozofskog fakulteta Osijek**¹⁶. Područja rada Savjetovališta uključuju poduku o tehnikama učenja, razradu i usvajanje strategija svladavanja ispitne anksioznosti, podršku u prilagodbi studentskom životu (npr. usamljenost zbog dolaska u novi grad, sniženo samopoštovanje uslijed neuspjeha i sl.) i pomoć u svladavanju ostalih poteškoća i poticanje kvalitete života u studenata. U Savjetovalištu rade nastavnici Odsjeka za psihologiju koji su educirani u savjetodavnom i terapijskom radu.

1.6.2. Mentorski sustav

Na Fakultetu je ustrojen i dobro funkcionira mentorski sustav koji se neprestano prati i nadograđuje, a Povjerenstvo za osiguravanje i unapređivanje kvalitete Fakulteta podnosi Fakultetskom vijeću godišnje **Izvjeshće o mentorskom sustavu**¹⁷ u kojem se analizira dosadašnji rad te daje preporuke za daljnji rad. Izrađene su i nekoliko puta doručivane **Upute mentorima** za njihov rad, a također su i pripremljeni **Obrasci za izvješće mentora** koje svaki mentor ispunjava i dostavlja u Ured za kvalitetu. Mentor prvenstveno ima savjetodavnu ulogu kojom pridonosi uspješnosti studiranja studenata Fakulteta. Detaljni opis mentorskog sustava, upute i obrasci za mentore dostupni su na **mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu**¹⁸.

1.6.3. Sustav studenta savjetnika

Prema preporukama Povjerenstva za osiguravanje i unapređivanje kvalitete Fakulteta od ak. godine 2013./2014. po ustrojbenim jedinicama imenuju se **studenti savjetnici**¹⁹. Imena studenata savjetnika objavljuju se na **mrežnim stranicama odsjeka**²⁰. Imenovani studenti savjetnici dopuna su mentorskom sustavu u radu sa studentima prve godine i studentima gostima. U svrhu informiranja studenata prve godine preddiplomskog studija studenti savjetnici održavaju tribinu/sastanak sa studentima prve godine preddiplomskog studija u prvom tjednu nastave. Aktivnosti su studenta savjetnika upoznavanje studenata, u prvom redu prve godine preddiplomskoga studija, s informacijama važnim za uspješno studiranje i učinkovito

¹⁶ <http://www.ffos.unios.hr/psiholosko-savjetovaliste-za-studente-filozofskog-fakulteta>

¹⁷ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/mentorski-sustav>

¹⁸ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/mentorski-sustav>

¹⁹ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/student-savjetnik>

²⁰ <http://www.ffos.unios.hr/germanistika/mentorstva>, <http://www.ffos.unios.hr/anglistika/studenti-savjetnici>,
<http://www.ffos.unios.hr/psihologija/studenti-savjetnici>

snalaženje u studentskom životu, kao npr. upoznavanje s upotrebom studomata, načinom dobivanja korisničkog imena i lozinke za pristup e-pošti, upoznavanje s radom Ureda za studentska pitanja, korištenjem usluga Knjižnice i čitaonice, korištenjem prava na studentsku prehranu, na smještaj u studentskim domovima te s pravom na subvenciju za smještaj kod privatnih stanodavaca, s pravom na rad putem Studentskog servisa, uslugama Studentskog centra, mogućnostima ostvarivanja stipendija i sl. **Studenti iz Podružnice Studentskog zbora Fakulteta** u suradnji su s prodekanom za studijske programe i studente **izradili dokument u kojem je informacijski paket**²¹ koji studentima savjetnicima služi kao izvor relevantnih podataka koje prenose studentima. Novim Priručnikom za kvalitetu-3. izdanje definirani su mehanizmi praćenja funkcioniranja sustava studenta savjetnika (**Prilog 1**).

1.6.4. Potpora studentima s invaliditetom i drugim teškoćama

Potpore studentima s invaliditetom i drugim teškoćama jedan je od ciljeva programskih ugovora na našem Sveučilištu. U skladu s preporukama Povjerenstva za unutarnju prosudbu u ak. godini 2013./2014., u ovoj ak. godini definirani su mehanizmi potpore za učenje i rad za studente s invaliditetom i drugim teškoćama. Potpora se osim kroz suradnju sa **Sveučilišnim Uredom za studente s invaliditetom**²², pruža i samostalno. Tako Fakultet, prema mogućnostima, osigurava prilagodbu nastavnih materijala i sredstava za rad (npr. računala i računalne programe) te prilagodbu prostora za rad (npr. radno mjesto u čitaonici) studentima s invaliditetom i drugim teškoćama. Dio ovih aktivnosti se financira iz Programskih ugovora MZOS-a. Osim toga, novim Priručnikom za kvalitetu-3. izdanje definirani su mehanizmi praćenja pružanja potpore za učenje i rad za studente s invaliditetom i drugim teškoćama (**Prilog 1**).

1.6.5. Osiguravanje pomoći dolaznom gostu studentu

Dolaznim studentima koji ne govore hrvatski jezik Fakultet osigurava učenje hrvatskog jezika i latiničnog pisma za strance putem Odsjeka za cjeloživotno obrazovanje, **Pododsjeka za učenje hrvatskog jezika i latiničnog pisma za strance**²³. Radi lakšeg snalaženja u praktičnim pitanjima dolazne studente se upućuje na studente savjetnike, a u svakom trenutku se mogu obratiti nastavnicima i voditeljima ustrojbenih jedinica, kao i ECTS, Erasmus i Ceepus koordinatorima. **ECTS koordinatori**²⁴ se imenuju za svaku ustrojbenju jedinicu, dok na razini Fakulteta imenuje jedan Erasmus koordinator i jedan Ceepus koordinator. Novim Priručnikom za kvalitetu-3. izdanje definirani su mehanizmi praćenja pružanja pomoći dolaznom gostu studentu (**Prilog 1**).

²¹ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/student-savjetnik>

²² <http://www.unios.hr/?g=1&i=21>; <http://web.ffos.hr/referada/naslovnica> -vidjeti Studentski život i potpora

²³ http://www.ffos.unios.hr/cjelozivotno_obrazovanje

²⁴ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/ects-koordinatori>

1.6.6. Pružanje potpore studentima u izvannastavnim aktivnostima i unapređivanje suradnje sa Studentskim zborom i drugim relevantnim studentskim organizacijama

Od ostalih vidova podrške studentima treba napomenuti znatnu financijsku podršku koju Fakultet pruža studentskim udrugama, studentima koji sudjeluju na znanstvenim skupovima te financijsku podršku organizaciji studentskih skupova i izdavanju časopisa.

1.6.7. Mrežni sustav prijava i odobravanja tema završnih, diplomskih i doktorskih radova

Od ak. godine 2013./2014. uspostavljen je mrežni sustav prijava i odobravanja tema završnih²⁵, diplomskih²⁶ i doktorskih radova²⁷ koji u bitnoj mjeri i studentima i nastavnicima olakšava i pojednostavljuje prijavu i odobravanje tema, kao i predaju završnih, diplomskih i doktorskih inačica radova, što u konačnici znači uštedu i vremena i sredstava. Mrežni sustav je direktno povezan sa suvremenim i dobro organiziranim institucijskim Repozitorijem Fakulteta²⁸.

1.6.8. Praksa

Od ak. godine 2014./2015. započelo se sa sustavnim uspostavljanjem mreže/repozitorija relevantnih ustanova za obavljanje prakse (osnovne i srednje škole, dječji vrtići, bolnice/klinike, knjižnice, arhivi, tvrtke, muzeji) čime se olakšava provođenje prakse i omogućava praćenje i unapređivanje njezine kvalitete. U slučaju postojanja posebnih preduvjeta za odlazak na praksu, npr. zdravstveni *pregledi* osoba koje podliježu obveznom zdravstvenom nadzoru, odnosno studenti koji odlaze na praksu u dječje vrtiće, Fakultet studentima u potpunosti ili djelomično (ovisno o mogućnostima) sufinancira ispunjavanje tih obaveza. Naputci za praksu i upute mentorima dostupni su na službenim stranicama pojedinih ustrojbenih jedinica (npr. Odsjek za psihologiju²⁹, Odsjek za Informacijske znanosti³⁰).

1.7. Potpora profesionalnom radu i usavršavanju osoblja

Fakultet posebnu pozornost posvećuje profesionalnom razvoju i usavršavanju svog osoblja, temeljem načela da je to naš osnovni kapital. Temeljem **Strategije razvoja Fakulteta 2011.-2015 (promijenjeno i dopunjeno izdanje)**, određeni su i okviri politike i indikatori rasta i razvoja ljudskih resursa, iz čega proizlaze i njihove potrebe.

²⁵ <http://sokrat.ffos.hr/obraci/preddiplomski/>

²⁶ <http://sokrat.ffos.hr/obraci/diplomski/>

²⁷ <http://sokrat.ffos.hr/pds/login.php>

²⁸ <http://repozitorij.ffos.hr/>

²⁹ <http://web.ffos.hr/psihologija/studentska-praksa>

³⁰ <http://web.ffos.hr/infoznanosti/studentska-praksa>

1.7.1. Nastavno osoblje

Za razvoj nastavnog osoblja vrijede propisi RH koji se odnose na izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja. Fakultet vodi permanentnu skrb o balansiranju potrebnog broja nastavnog osoblja i njihovih kvalifikacija u odnosu na naše studijske programe i opterećenja nastavnika. U razvoju karijere nastavnog osoblja nastoji se postići ravnoteža između potreba Fakulteta i osobnog angažmana nastavnika, uvažavajući akademske slobode i međunarodne kriterije.

Sredstvima projekata te vlastitim sredstvima Fakultet nastavnom osoblju omogućuje dodatnu financijsku potporu za aktivno sudjelovanje na konferencijama, pohađanje seminara, radionica, nabavku literature i sredstava potrebnih za provedbu istraživanja (npr. psihologijski testovi, izrada specijaliziranih aplikacija itd.), pristup domaćim i stranim bazama časopisa, članstvo u stručnim društvima, prevođenje članaka na strani jezik i troškove objavljivanja rada. Nastavnici također mogu ostvariti pravo na potporu za izdavačku djelatnost i tehničku pomoć administrativnog referenta pri priređivanju publikacija. Dostupna financijska pomoć i aktivnosti koje se financiraju određeni su **Fondom za znanstvenu djelatnost Fakulteta**³¹. Nadalje, Fakultet nastavnike povezuje s institucijama s kojima ima potpisane ugovore o suradnji i obavještava ih o otvorenim **natječajima i stipendijama** putem Znanstvenog portala fakulteta³² i *mailing*-lista.

Nastavnici također mogu ostvariti administrativnu potporu za prijavu uspostavnih projekata (prijevod, izrada proračuna). Ove ak. godine dvoje zaposlenika Fakulteta (jedan nastavnik i jedan zaposlenik Ureda za kvalitetu) je završilo edukaciju "Menadžer projekata EU fondova" u organizaciji Edunove-Škole za informatiku i management (L. Jägera 5, Osijek). Edukaciju je financirao Fakultet. Po završenoj edukaciji, njihov zadatak je praćenje natječaja za znanstvene i stručne projekte, informiranje nastavnika o natječajima specifičnima za određena područja rada te pomoć u pripremi projektne dokumentacije. Osnovna pretpostavka je da će uslijed postojanja potpore nastavnici češće prijavljivati projekte čime bi se izravno utjecalo i na znanstvenu i stručnu izvrsnost nastavnika i studenata, te njihovu mobilnost. S obzirom na sve veću orijentiranost financiranja znanstveno-istraživačkog rada kroz projekte u budućnosti se planira osnivanje i Ureda za projekte, a među zaposlenicima tog ureda bi bila i osoba koja je završila navedenu edukaciju.

Strategijom razvoja Fakulteta i Strateškim programom znanstvenih istraživanja za 2013-2017.³³ dodatno je definirana politika praćenja i potpore te konkretne zadaće Fakulteta kojima je cilj briga za mlade znanstvenike i njihovo aktivno uključivanje u znanstveni rad. Stoga se, uz već navedeno, mladim znanstvenicima omogućava financijska potpora i za pohađanje doktorskih škola, osiguravaju se troškovi studiranja i putni troškovi za potrebe doktorskih studija te besplatno umnožavanje i uvezivanje doktorskih disertacija. Na taj način se mladim znanstvenicima omogućuje pravovremeno stjecanje minimalnih uvjeta za izbor u prvo znanstveno-nastavno zvanje. Osim navedene financijske i tehničke potpore, mladim se

³¹ <http://www.ffos.unios.hr/znanstveni-portal/dokumenti>

³² <http://web.ffos.hr/znanstveni-portal>

³³ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>; <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/planovi-ffos>

znanstvenicima na zahtjev može odobriti plaćeni dopust za dovršenje doktorske disertacije te plaćeni dopust za preddoktorski ili postdoktorski boravak na inozemnim institucijama (npr. u okviru programa *Fulbright*, *Ron Brown Scholarship* i sl.).

Kvaliteta rada nastavnika se osigurava i kroz cjeloživotno obrazovanje i stručno usavršavanje kojim su obuhvaćene različite kompetencije (informacijske, informatičke, pedagoške, psihološke, didaktičko-metodičke, filozofske, socijalne, kompetencije za znanstveni i stručni rad, retoričke i komunikacijske). Plan stručnog usavršavanja se donosi na razini kalendarske godine. Usavršavanje nastavnika organizira Odsjek za cjeloživotno obrazovanje Fakulteta.

1.7.2. Nenastavno osoblje

Osim nastavnog kadra na usavršavanje radi potrebe posla upućuje se i nenastavno osoblje, koje se primarno usavršava u području opsega svog posla (javna nabava, računovodstveni seminari, seminari, skupovi i radionice za djelatnike Knjižnice i dr.). Svaki oblik usavršavanja podiže kvalitetu rada naših zaposlenika, kako u nastavi tako i u administrativnim službama, potiče suradnju i motivira za daljnji rad kroz načela cjeloživotnog učenja. Stručno usavršavanje nenastavnog osoblja organizira Odsjek za cjeloživotno obrazovanje Fakulteta, pri čemu se plan stručnog usavršavanja donosi na razini kalendarske godine.

Plan stručnog usavršavanja nastavnog i nenastavnog osoblja za 2015.³⁴ dostupan je na službenim mrežnim stranicama Fakulteta.

Pravilnikom o nagrađivanju nastavnika, suradnika i nenastavnog osoblja³⁵ određene su i stimulativne mjere u cilju postizanja izvrsnosti.

1.8. Znanstveno-istraživački projekti

Podaci o znanstveno-istraživačkom radu Fakulteta dostupni su na službenim mrežnim stranicama Fakulteta, odnosno [Znanstvenom portalu](#)³⁶.

1.9. Suradnja s drugim institucijama i znanstvenim organizacijama na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini

Podaci o oblicima suradnje s drugim institucijama i znanstvenim organizacijama na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini dostupni su na službenim mrežnim stranicama Fakulteta, odnosno [Znanstvenom portalu](#). Podaci o mobilnosti nastavnika su dostupni na [Znanstvenom portalu](#), dok su podaci o mobilnosti i za nastavnike i za studente dostupni na stranicama Sustava za kvalitetu³⁷.

³⁴ <http://web.ffos.hr/plan-strucnog-usavrsavanja-za-2015>; <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/edukacija>

³⁵ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>

³⁶ <http://web.ffos.hr/znanstveni-portal/mobilnost-znanstvenika>

³⁷ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/izvjesca-ffos>

2. Povijest nastanka sustava osiguravanja kvalitete na visokom učilištu

Odlukom dekana od 16. siječnja 2006. imenovano je **Povjerenstvo za unapređivanje i osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja** (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo za kvalitetu) u sastavu: prodekan za nastavu, tajnik znanstveno-nastavne sastavnice, predstavnik nastavnika, predstavnik asistenata i predstavnik studenata.

Ured za unapređenje kvalitete obrazovanja (u daljnjem tekstu: Ured za kvalitetu), u kojem rade dva djelatnika – voditelj Ureda i stručni referent – ustrojen je 8. travnja 2008.

Fakultetsko je vijeće 25. veljače 2009. donijelo Pravilnik o ustroju i djelovanju sustava za osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja na Filozofskom fakultetu. Tim je Pravilnikom sastav Povjerenstva za kvalitetu proširen na devet članova i od tada ga čine: prodekan za nastavu, tajnik Fakulteta, voditelj Ureda za kvalitetu, tri predstavnika nastavnika, dva predstavnika asistenata i predstavnik studenata.

Odredbom članka 44. Statuta Filozofskoga fakulteta, koji je na snazi od 11. ožujka 2009., utvrđeno je da Fakultetsko vijeće imenuje Povjerenstvo za kvalitetu kao svoje stalno tijelo.

Praćenje i unapređivanje kvalitete obrazovanja provodi se od 2009. radom Povjerenstva za kvalitetu i Ureda za kvalitetu. Povjerenstvo i Ured za kvalitetu djeluju usklađeno i dijele odgovornost za osiguravanje i unapređivanje kvalitete u svim područjima djelovanja Fakulteta.

Fakultetsko je vijeće 30. ožujka 2011. donijelo odluke o izmjenama i dopunama Pravilnika o ustrojstvu i djelovanju sustava za osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja i izmjenama i dopunama Poslovnika Povjerenstva za unapređivanje i osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja, kojima je sastav Povjerenstva za kvalitetu proširen na petnaest članova i od tada ga čine: prodekan za nastavu, tajnik Fakulteta, voditelj Ureda za kvalitetu, četiri predstavnika nastavnika, tri predstavnika asistenata, tri predstavnika studenata i dva predstavnika vanjskih dionika.

Fakultetsko je vijeće 29. veljače 2012. donijelo odluku o izmjenama i dopunama Pravilnika o ustrojstvu i djelovanju sustava za osiguravanje kvalitete visokoga obrazovanja na Filozofskom fakultetu i od tada Povjerenstvo za kvalitetu čini trinaest članova: četiri predstavnika nastavnika, tri predstavnika asistenata, tri predstavnika studenata, dva predstavnika vanjskih dionika i voditelj Ureda za kvalitetu.

Na sjednici održanoj 17. prosinca 2014. Fakultetsko Vijeće donijelo je Pravilnik o ustroju i djelovanju sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete na Filozofskom fakultetu Osijek, prema kojemu Povjerenstvo za kvalitetu čini trinaest članova i to: četiri člana predstavnika nastavnika, tri člana predstavnika asistenata, tri člana predstavnika studenata, dva člana predstavnika vanjskih dionika i jedan član predstavnik nenastavnog (administrativnog) osoblja.

2.1. Odabrani model

Sustav za osiguravanje kvalitete Fakulteta čine **Povjerenstvo za kvalitetu** i **Ured za kvalitetu**. Ustroj i djelovanje sustava za kvalitetu određeni su **Pravilnikom o ustroju i djelovanju sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete na Filozofskom fakultetu Osijek**³⁸. Temelj na kojem je ustrojen sustav kvalitete Fakulteta čine ESG standardi i smjernice.

Povjerenstvo za kvalitetu osniva se odlukom Fakultetskoga vijeća te organizira, koordinira, objedinjava i provodi sve aktivnosti vezane za kvalitetu, razvija unutarnje mehanizme osiguravanja, unapređivanja i promicanja kvalitete te ima slobodu prilagodbe postupaka sustava kvalitete sukladno potrebama Fakulteta. Povjerenstvo u suradnji sa sveučilišnim Odborom za unapređivanje i osiguranje kvalitete visokog obrazovanja i sveučilišnim Centrom za unapređenje i osiguranje kvalitete visokog obrazovanja planira strategiju, provodi program procjene i postupak unapređivanja kvalitete i koordinira provedbu projekata za profesionalni i stručni razvoj kadrova u području kvalitete. Rad Povjerenstva za kvalitetu definiran je **Poslovnikom povjerenstva za osiguravanje i unapređivanje kvalitete visokog obrazovanja**³⁹. Povjerenstvo radi na sjednicama koje se sazivaju prema potrebi te podnosi redovita **godišnja izvješća**⁴⁰ Fakultetskom vijeću.

Ured za kvalitetu je ustrojbeno jedinica Fakulteta koja djeluje usklađeno sa sveučilišnim Centrom za unapređenje i osiguranje kvalitete visokoga obrazovanja. U suradnji s Povjerenstvom za osiguravanje i unapređivanje kvalitete visokog obrazovanja organizira, koordinira i provodi postupke vrednovanja i razvija unutarnje mehanizme osiguravanja, unapređenja i promicanja kvalitete te dijele odgovornost za osiguranje i unapređivanje kvalitete na Fakultetu. Temeljna djelatnost Ureda je da daje inicijative i provodi razvojne programe, definirane standarde i kriterije sveučilišnog Centra u svrhu kontinuiranog osiguravanja i unapređivanja kvalitete, posebice: sudjeluje u postupcima unutarnjeg i vanjskog vrednovanja te razvija metode za istraživanje različitih aspekata kvalitete obrazovanja, prikuplja potrebne informacije za analize sveučilišnog Centra, u suradnji sa sveučilišnim Centrom potiče stručno usavršavanje nastavnika, suradnika, rukovoditelja i administrativnog osoblja u području kvalitete, sustavno provodi utvrđene karakteristične pokazatelje kvalitete te sudjeluje u raspravama o kvaliteti, širenju kulture kvalitete u akademskoj i neakademskoj javnosti. Opis poslova i zadataka zaposlenika Ureda za kvalitetu određen je **Pravilnikom o ustroju radnih mjesta Fakulteta** (pročišćeni tekst).

2.2. Dokumentacija sustava osiguravanja kvalitete

Fakultet ima temeljito razrađen sustav kvalitete te niz odgovarajućih dokumenata kojima se regulira i podržava osiguravanje i unapređivanje kvalitete (vidjeti tablicu 8). Svi dokumenti vezani za osiguravanje i unapređivanje kvalitete dostupni su na **mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu**⁴¹. Osim toga, na istoj stranici navedeni su i referentni dokumenti sustava

³⁸ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>; <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu>; vidjeti Dokumenti

³⁹ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu>; vidjeti Dokumenti

⁴⁰ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/izvjescia-povjerenstva>

⁴¹ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu>; vidjeti Dokumenti

osiguravanja kvalitete na razini Europske unije i nacionalnoj razini te godišnja izvješća Povjerenstva za kvalitetu.

Tablica 8. Pregled najvažnijih referentnih dokumenata sustava osiguravanja kvalitete

Dokumenti na razini Europske unije	
Naziv	Godina
ENQA: Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area - 3rd edition (Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja – 3. izdanje)	2009.
Dokumenti na nacionalnoj razini	
Naziv	Godina
Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske	2014.
Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju	2009.
Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskih programa i reakreditaciju visokih učilišta	2010.
Kriteriji za ocjenu kvalitete visokih učilišta u sastavu sveučilišta Agencije za znanost i visoko obrazovanje – pročišćeni tekst	2012.
Dokumenti na razini Sveučilišta	
Naziv	Godina
Statut Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	2013.
Strategija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku – Izmjene i dopune (Strategija kvalitete sastavni dio)	2014.
Pravilnik o ustroju i djelovanju sustava za osiguranje kvalitete na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	2006.
Izmjene i dopune Pravilnika	2013.
Priručnik kvalitete Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (PK-01), REV 2.0/2013.	2013.
Pravilnik Centra za unapređenje i osiguranje kvalitete visokog obrazovanja Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	2013.
Politika kvalitete Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	2012.

Pravilnik o studijima i studiranju na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku – pročišćeni tekst	2013.
Dokumenti na razini Fakulteta	
Naziv	Godina
Statut Filozofskog fakulteta Osijek	2014.
Strategija razvoja Filozofskog fakulteta Osijek 2011. – 2015. (promijenjeno i dopunjeno izdanje) (Strategija kvalitete sastavni dio)*	2013.
Samoanaliza Filozofskog fakulteta Osijek	2013.
Pravilnik o ustroju i djelovanju sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete na Filozofskom fakultetu Osijek	2014.
Strategija osiguravanja kvalitete	2015.
Politika kvalitete Filozofskog fakulteta Osijek	2015.
Poslovnik Povjerenstva za osiguravanje i unapređivanje kvalitete visokog obrazovanja	2015.
Priručnik za osiguravanje i unapređivanje kvalitete obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada na Filozofskom fakultetu Osijek (3. izdanje)	2015.
Dugoročni plan Povjerenstva za kvalitetu	2013.
Godišnji planovi rada Povjerenstva za kvalitetu	od 2008. svake godine

2.3. Kriteriji za odabir osoblja jedinice za osiguravanje kvalitete koje je ustrojilo sustav osiguravanja kvalitete

U Uredu za kvalitetu rade dva djelatnika – voditelj Ureda i stručni referent. Opis poslova i zadataka, kao i uvjeta za zasnivanje radnog odnosa djelatnika Ureda za kvalitetu određeni su **Pravilnikom o ustroju radnih mjesta Fakulteta (pročišćeni tekst)**.

Povjerenstvo za kvalitetu čine predstavnici svih dionika sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete, te se sastoji od trinaest članova: četiri člana predstavnika nastavnika, tri člana predstavnika asistenata, tri člana predstavnika studenata, dva člana predstavnika vanjskih dionika i jedan član predstavnik nenastavnog (administrativnog) osoblja. Članove Povjerenstva za kvalitetu imenuje Fakultetsko vijeće. Prilikom imenovanja Povjerenstva vodi se računa o kompetencijama članova (npr. završene edukacije po pitanju osiguravanja i unapređivanja sustava kvalitete) i prethodnim iskustvima članova u tijelima kvalitete. Članove Povjerenstva se kontinuirano educira o procesu funkcioniranja sustava osiguravanja i unapređivanja kvalitete.

U Povjerenstvu za kvalitetu nema članova Uprave niti Ureda za kvalitetu čime se Povjerenstvu osigurava samostalan i nepristran rad, uz blisku i kontinuiranu suradnju Povjerenstva s Upravom i Uredom za kvalitetu.

2.4. Praćenje razvoja sustava osiguravanja kvalitete, uspostavljanje mehanizma za praćenje i unapređivanje kvalitete pojedinih aktivnosti visokog učilišta (nastava, znanstveno–istraživački rad, upravljanje, suradnja s vanjskim dionicima)

Priručnik za kvalitetu (**Prilog 1**) definira mehanizme i pokazatelje vrednovanja kvalitete obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada, osigurava kontinuirano praćenje različitih pokazatelja i daje nužan formalni okvir za ostvarivanje zajedničkih ciljeva i vrijednosti za izgradnju visokih akademskih standarda i pružanje kvalitetne podrške studentima u njihovom procesu profesionalnog razvoja i stjecanja visokostručnih kompetencija. Pri tome je u Priručniku za kvalitetu za svaku aktivnost (mehanizam) specificiran: cilj aktivnosti, nositelj/odgovorna osoba, postupak provedbe, dinamika provedbe, referentni pokazatelji i dostupnost rezultata provedene aktivnosti. Najvažniji referentni dokumenti za izradu Priručnika za kvalitetu navedeni su u tablici 8 ovog Izvješća (str. 28).

Mehanizmi praćenja i unapređivanja sustava osiguravanja kvalitete prikazani su u tablici 9.

Tablica 9. Mehanizmi praćenja i unapređivanja sustava osiguravanja kvalitete općenito, kao i kvalitete pojedinih aktivnosti

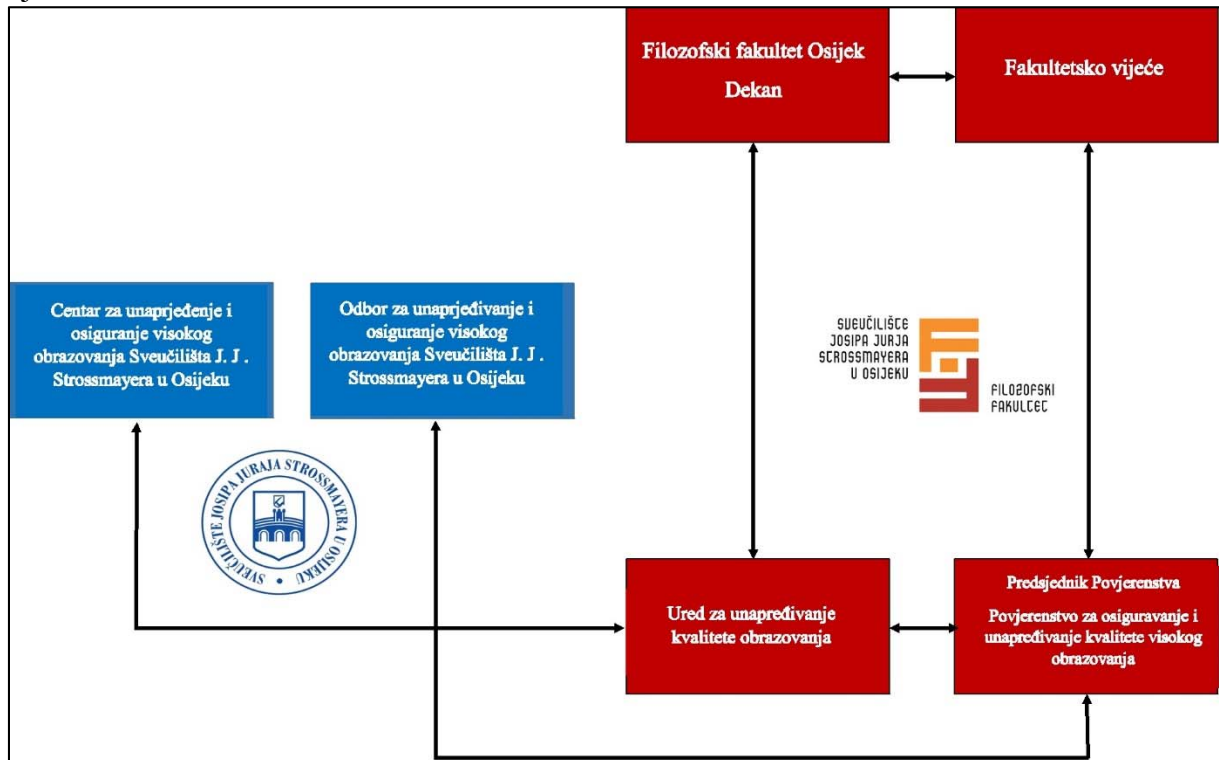
ESG standardi	Mehanizmi praćenja i unapređivanja sustava osiguravanja kvalitete
1. STRATEGIJA RAZVITKA I POSTUPCI ZA OSIGURAVANJE KVALITETE	<ul style="list-style-type: none"> • SWOT analiza Fakulteta • Revizija i usvajanje strategije i postupaka te strateških i normativnih akata za praćenje i unapređivanje kvalitete obrazovanja, znanstvenog i stručnog rada • Samoanaliza • Unutarnja prosudba
2. ODOBRAVANJE, PRAĆENJE I PERIODIČNA REVIZIJA PROGRAMA I DIPLOMA	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i odobravanje novih studijskih programa • Vrednovanje kvalitete postojećih studijskih programa • Izmjene postojećih studijskih programa
3. OSIGURAVANJE KVALITETE NASTAVNOG OSOBLJA-NASTAVA	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza kvalitete nastave i nastavnog osoblja (studentska anketa) • Evaluacija nastave od strane nastavnika • Sustručnjačko praćenje • Analiza i poticanje cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja nastavnika • Praćenje i poticanje nastavne izvrsnosti uz nagrađivanja uspješnih nastavnika i suradnika • Poticanje mobilnosti nastavnika prema drugim učilištima u zemlji i inozemstvu
4. OSIGURAVANJE KVALITETE NASTAVNOG OSOBLJA-ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI RAD	<ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje i analiziranje znanstveno-istraživačkog rada nastavnika te donošenje mjera unapređivanja kvalitete znanstveno-istraživačke djelatnosti • Pružanje potpore nastavnicima za znanstveno-istraživački rad • Sudjelovanje studenata u znanstveno-istraživačkom radu Fakulteta
5. OSIGURAVANJE KVALITETE NASTAVNOG OSOBLJA-STRUČNI RAD	<ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje i analiziranje stručnog rada nastavnika te donošenje mjera unapređivanja kvalitete stručnog rada • Pružanje potpore nastavnicima za stručni rad • Sudjelovanje studenata u stručnom radu Fakulteta • Organiziranje redovitih sastanaka strukovnih društava, udruga i Alumni kluba o stručnim temama od širokog ili užeg društvenog interesa
6. VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE STUDENATA	<ul style="list-style-type: none"> • Revidiranje pravila i kriterija za ocjenjivanje studenata na pojedinim predmetima

	<ul style="list-style-type: none"> • Praćenje postupaka izrade završnih/diplomskih radova i kriterija za ocjenjivanje studenata na diplomskim ispitima • Analiza uspješnosti polaganja ispita • Definiranje i provođenje postupaka po žalbi studenata na ocjenu • Poticanje izvrsnosti studenata uz nagrađivanje najboljih na temelju postignutih akademskih rezultata i angažmana u izvannastavnim aktivnostima tijekom studiranja
<p>7. OBRAZOVNI RESURSI I POMOĆ STUDENTIMA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osiguravanje temeljnih prostornih resursa za studiranje (primjereno opremljene predavaonice i računalne učionice) i njihovo unapređivanje • Analiza rada i opremljenosti Knjižnice i unapređivanje njezinog rada • Analiza mentorskog sustava i njegovo unapređivanje • Analiza sustava student savjetnik i njegovo unapređivanje • Analiza zadovoljstva studenata radom Ureda za studentska pitanja i unapređivanje rada Ureda • Analiza rada Psihološkog savjetovališta za studente • Pružanje potpore studentima u izvannastavnim aktivnostima i unapređivanje suradnje sa Studentskim zborom i drugim relevantnim studentskim organizacijama • Uspostavljanje mreže relevantnih ustanova za obavljanje prakse (osnovne i srednje škole, dječji vrtići, bolnice/klinike, knjižnice, arhivi, tvrtke, muzeji) • Pružanje potpore studentima s invaliditetom i drugim teškoćama • Osiguravanje mobilnosti studenata prema drugim učilištima u zemlji i inozemstvu • Osiguravanje pomoći dolaznom gostu studentu • Definiranje i provođenje postupaka po molbi i prigovoru studenata
<p>8. INFORMACIJSKI SUSTAV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Periodično vrednovanje i izrada strategije poboljšanja informacijskog sustava Fakulteta • Usporedba Fakulteta sa srodnim ustanovama u okruženju i unutar europskog prostora visokog obrazovanja
<p>9. JAVNOST DJELOVANJA I INFORMIRANJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objava svih relevantnih informacija korisnih dionicima i široj društvenoj zajednici • Objava Biltena sustava za kvalitetu • Praćenje zastupljenosti Fakulteta u medijima

3. Prikaz odnosa uprave i jedinice za osiguravanje kvalitete

Kao što je već rečeno u poglavlju **2.1. Odabrani model** (str. 27), Povjerenstvo za kvalitetu imenuje Fakultetsko vijeće, dok je Ured za kvalitetu ustrojbeno jedinica Fakulteta. Na slici 4 prikazan je ustroj sustava osiguravanja kvalitete na Fakultetu te njegov odnos s upravom i tijelima kvalitete Sveučilišta.

Slika 4. Ustroj sustava osiguravanja kvalitete na Fakultetu i njegov odnos sa sveučilišnim tijelima

Kao što je već rečeno, u Povjerenstvu za kvalitetu nema članova niti Uprave niti Ureda za kvalitetu čime se omogućuje Povjerenstvu samostalan i nepristran rad, uz blisku i kontinuiranu suradnju Povjerenstva s Upravom i Uredom za kvalitetu.

4. SWOT analiza visokog učilišta

Svrha izrade SWOT analize je utvrditi trenutačno stanje kako bi se istaknule prednosti (snage) i nedostaci (slabosti) Fakulteta te sukladno tome mogućnosti (prilike) za daljnji napredak i potencijalne opasnosti (prijetnje) koje ugrožavaju razvoj Fakulteta. Postupak provedbe SWOT analize detaljno je opisan u poglavlju 4.1.1. (str. 15) Priručnika za kvalitetu (3. izdanje) (Prilog 1).

SWOT analiza se provodi jednom godišnje, a do sada provedene SWOT analize, kako cijelog Fakulteta tako i pojedinih ustrojbenih jedinica, dostupne su na mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu⁴². SWOT analiza Fakulteta za 2014. godinu prikazana je u tablici 10.

Tablica 10. SWOT analiza Filozofskog fakulteta Osijek za 2014.

Prednosti (S)	Nedostaci (W)
<ul style="list-style-type: none"> • duga obrazovna tradicija Fakulteta • jasna vizija i strateško usmjerenje Fakulteta prema regionalnom društveno-humanističkom središtu (panonski prostor-bližina triju državnih granica, središte istočne Hrvatske) • usmjerenost prema ponudi tradicionalno kvalitetnih studijskih programa kao što su studijski programi nastavnoga usmjerenja te prema ponudi studijskih programa koji su u regiji, ali i šire, jedinstveni po svojoj orijentaciji i profilu zanimanja za koja obrazuju studente (npr. studijski programi psihologije, informatologije, prevoditeljstva) • raznovrsni studijski programi na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini, kao i programi u okviru cjeloživotnoga obrazovanja koji omogućuju njegovanje interdisciplinarnosti između područja humanističkih i društvenih znanosti, ali i unutar navedenih područja • fleksibilnost u prilagođavanju novim zahtjevima i čestim promjenama sustava visokoškolskog obrazovanja • visoka stopa zapošljavanja naših diplomiranih studenata u relativno kratkom roku nakon završetka studija 	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljna pokrivenost nastave vlastitim snagama na pojedinim studijima (nedostatak znanstveno-nastavnog osoblja pojedinih profila na tržištu rada) što ima za posljedicu povećanu potrebu za vanjskim suradnicima, nemogućnost izvođenja nastave u manjim skupinama te nedovoljno zastupljeno načelo izbornosti izbornih predmeta • opterećenja znanstveno-nastavnog osoblja organizacijskim i administrativnim poslovima. Od ak. godine 2014./2015. voditeljima ustrojbenih jedinica za administrativne poslove na raspolaganju je referent • nesrazmjerno i neuravnoteženo raspoređeni ECTS-bodovi unutar pojedinih studijskih programa • nedostatna zastupljenost sati stručne prakse u studijskim programima i ograničenost u organizaciji i izvedbi praktične nastave kako je određeno studijskim programom • slaba zastupljenost međunarodnih projekata financiranih od strane EU-a i domaćih projekata od strane Hrvatske zaklade za znanost

⁴² <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/swot-analiza>

- nastavnici s dobrom znanstvenom reputacijom na nacionalnoj i međunarodnoj razini
- tradicionalno dobra potkrijepljenost nastave znanstvenom i stručnom djelatnošću nastavnika
- visoka razina stručnih i pedagoških kompetencija nastavnika koja se očituje u njegovanju suvremene nastave usmjerene prema studentima (npr. učenje na daljinu)
- kontinuirano usavršavanje nastavnika u širokom spektru nastavničkih i ostalih kompetencija
- velik broj kvalitetnih mladih nastavnika (asistenata i znanstvenih novaka) koji su motivirani za znanstveno-nastavni rad i aktivno sudjelovanje u podizanju kvalitete obrazovnih i znanstvenih djelatnosti Fakulteta
- povoljan omjer nastavnoga osoblja i studenata (1:10) što omogućuje kvalitetniji nastavni rad sa studentima
- izvrsna suradnja s nizom ustanova, agencija, udruga i klubova u kojima studenti stječu dodatna praktična znanja i sposobnosti
- potvrde o završenim programima cjeloživotnog obrazovanja upisuju se u radnu knjižicu
- visok postotak sudjelovanja nastavnika i studenata u programima mobilnosti (najviši postotak na Sveučilištu)
- visok postotak sudjelovanja nastavnika i studenata na stručnim i znanstvenim skupovima financiranih vlastitim sredstvima
- aktivno sudjelovanje u postojećim znanstvenim i stručnim projektima na nacionalnoj razini i visoka motiviranost za sudjelovanje u međunarodnim projektima
- velik broj znanstvenih i stručnih skupova u organizaciji Fakulteta
- intenzivne aktivnosti popularizacije znanosti (Otvoreni četvrtak, Festival znanosti, Tjedan mozga i dr.)
- vrlo plodonosna izdavačka djelatnost Fakulteta

<ul style="list-style-type: none"> • dobra međunarodna suradnja s visokoškolskim ustanovama, osobito u dijelu prekogranične suradnje (Sveučilište u Peču, Sveučilište u Novom Sadu, Sveučilište u Tuzli, Sveučilište u Mostaru, Sveučilište u Mariboru) • cjelovitost i dostupnost informacija o Fakultetu na mrežnim stranicama • dostatna financijskih sredstava za izvođenje terenske nastave i odgovarajuću stručnu literaturu; aktivnosti i literatura se financiraju iz Programskih ugovora MZOS-a. • dostatna financijskih sredstava za stručno i znanstveno usavršavanje nastavnika, realizaciju gostujućih predavanja, pripremu i provedbu projekata u suradnji s drugim fakultetima u zemlji i inozemstvu, osiguranje nastavne i znanstvene recentne literature i razvijanje sustava za kvalitetu; aktivnosti se financiraju iz Programskih ugovora MZOS-a. • aktivno sudjelovanje u radu organizacija civilnog društva i ustanova kao potencijalnih partnera u pokretanju i radu na projektima 	
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> • opća politička orijentacija i strateška opredijeljenost Republike Hrvatske za društvo znanja • modernizacija obrazovnog sustava i njegova prilagodba EU-u, naglasak na razvijanju kulture kvalitete obrazovanja i rada • položaj grada Osijeka u srednjoeuropskom odnosno južnopanonskom području koji omogućuje Fakultetu da postane vodećom institucijom u istočnoj Hrvatskoj • tradicionalno veliko zanimanje budućih studenata za sve naše preddiplomske, diplomske i poslijediplomske studijske programe • tržište otvoreno za većinu stručnjaka obrazovanih na našem Fakultetu 	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljno uvažavanje humanističkih vrijednosti u društvu, što se odražava na položaj humanističkih znanosti i ustanova koje ih promiču • prejak utjecaj tržišne logike na sustav obrazovanja • nestabilnost u društvu i stalne promjene obrazovne politike koje onemogućuju dugoročno planiranje i strateško djelovanje • financijska kriza u društvu utječe na nedovoljno, neredovito i neplansko financiranje kako redovitog poslovanja Fakulteta (npr. plaćanje vanjske suradnje) tako i specifičnih potreba Fakulteta • ograničenost financijskih sredstava za stručno i znanstveno usavršavanje nastavnika, realizaciju gostujućih

<ul style="list-style-type: none"> • povećana potreba zajednice za određenim uslužnim djelatnostima Fakulteta • razvijanje postojećeg Odsjeka za cjeloživotno obrazovanje te obogaćivanje različitim edukativnim programima koji mogu povećati prepoznatljivost i ugled Fakulteta (u suradnji s drugim odsjecima i fakultetima) • pokretanje suradnje s tvrtkama i ustanovama koje bi studentima omogućile stručnu praksu i zapošljavanje, a Fakultetu financijsku potporu u obliku sponzoriranja tehničke opreme, stručne literature, projekata i skupova • mogućnosti širenja suradnje s drugim visokoškolskim ustanovama, znanstvenim institucijama i stručnim udruženjima u zemlji i inozemstvu • velik broj natječaja za međunarodne projekte raspisanih od EU-a • kontinuirana komunikacija i suradnja s bivšim studentima radi stvaranja čvrstih veza sa zajednicom (Alumni klub) • mogućnost financiranja dodatnih izvannastavnih aktivnosti za studente iz Programskih ugovora MZOS-a. • proširenje prostornih kapaciteta izgradnjom zgrade u Ulici Hrvatske Republike i uređenjem te reorganizacijom namjene prostora u postojećoj zgradi; u suradnji s Upravom Sveučilišta prijavljujemo se na natječaj za sufinanciranje uređenja zgrade • značajan broj asistenata koji mogu u kratkom roku doktorirati ili steći znanstveno-nastavno zvanje docenta • rad s nadarenim studentima • edukacija zaposlenika za pisanje i prijave projekata; osnivanje Ureda za projekte • prepoznatljivost specifičnosti i potencijala Fakulteta od strane Sveučilišta (npr. sudjelovanje zaposlenika Fakulteta u izradi sveučilišnih anketa, vođenje edukacija o ishodima učenja) • unapređivanje postojećih studijskih programa u suradnji sa studentima i poslodavcima te razvoj novih 	<p>predavanja, pripremu i provedbu projekata u suradnji s drugim fakultetima u zemlji i inozemstvu, osiguranje nastavne i znanstvene recentne literature i razvijanje sustava za kvalitetu</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojava skraćenih, parcijalnih i heterogenih programa te paralelnih studija na Sveučilištu koji mogu privući dio potencijalnih studenata, a diplomiranim studentima suziti mogućnost zapošljavanja • neusklađenost zakonske regulative s postavkama Bolonjskog sustava i mogućnostima u izvedbi studija • nezadovoljavajuća razina predznanja i radnih navika studenata koji upisuju Fakultet • usporenost postupka napredovanja u viša zvanja i ovisnost o odobravanju radnih mjesta od strane Ministarstva • nedovoljno stimuliranje i otežan znanstveni razvoj i usavršavanje nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju od strane MZOS-a i države • nedostatak znanstveno-nastavnog osoblja pojedinih profila na tržištu rada • neizvjestan model financiranja znanstveno-istraživačkih projekata iz nacionalnih izvora
---	---

<p>preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studijskih programa orijentiranih prema interdisciplinarnosti, koji će obrazovati studente za zanimanja za koja postoji ili će postojati potreba na tržištu rada</p> <ul style="list-style-type: none">• rastući broj mogućnosti za snažniju promociju svih djelatnosti Fakulteta (npr. putem promidžbenoga materijala, medija, okruglih stolova, znanstveno-stručnih skupova, predavanja u školama i drugim institucijama i sl.)	
---	--

5. Priručnik sustava osiguravanja kvalitete

Dokument Priručnik za osiguravanje i unapređivanje kvalitete obrazovanja i znanstveno-istraživačkoga rada na Filozofskom fakultetu u Osijeku (3. izdanje) usvojen je na Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta Osijek 25. ožujka 2015. (**Prilog 1**).

6. Izvješće o unutarnjoj prosudbi sustava osiguravanja kvalitete

Unutarnja prosudba sustava osiguravanja kvalitete provodi se od 2012. godine, a dosadašnja završna izvješća (od 2012. do 2014.) dostupna su na [mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu](#)⁴³. Završno izvješće o unutarnjoj prosudbi sustava osiguravanja kvalitete za 2013./2014. izrađeno je u listopadu 2014. godine ([Prilog 2](#)).

Za 2015. godinu predviđena je [tematska unutarnja prosudba](#)⁴⁴ (tema: Usklađenost ishoda učenja kolegija s ishodima studijskih programa).

⁴³ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/unutarnja-prosudba>

⁴⁴ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/unutarnja-prosudba>

7. Mehanizam praćenja i informiranja o stupnju razvijenosti sustava i plan aktivnosti poboljšanja sustava

Mehanizmi praćenja i informiranja o stupnju razvijenosti sustava uključuju i vanjsku i unutarnju prosudbu sustava, odnosno postupke kojima je provoditelj Fakultet te postupke kojima je provoditelj Agencija za znanost i visoko obrazovanje (vidjeti tablicu 11). Podaci o do sada provedenim analizama razvijenosti sustava kvalitete dostupni su na [mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu \(Prosudba sustava\)](#).

Tablica 11. Mehanizmi praćenja i informiranja o stupnju razvijenosti sustava

Provoditelj - Fakultet
1. Godišnja provedba unutarnje prosudbe sustava osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja po ESG smjernicama
2. Kontinuirano praćenje rada svih dionika uključenih u sustav kvalitete na Fakulteta ⁴⁵
3. Godišnja provedba praćenja provedbe Strategije razvoja Filozofskog fakulteta u Osijeku
4. Periodičnu izradu samoanalize FFOS-a za potrebe provedbe reakreditacije visokih učilišta od strane AZVO
Provoditelj - AZVO
5. Periodična provedba vanjske neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja po ESG smjernicama (zadnja prosudba provedena je 2010. godine)
6. Periodična provedba reakreditacijskog postupka (reakreditacija provedena 2014. godine)

Postupci periodične provedbe samoanalize, unutarnje prosudbe i analize svih dionika uključenih u sustav kvalitete detaljnije su opisani u Priručniku za kvalitetu (3. izdanje). Praćenje provedbe Strategije razvoja Filozofskog fakulteta u Osijeku provodi se svake godine

U cilju informiranja zaposlenika i vanjskih dionika o stupnju razvijenosti sustava za kvalitetu svi se rezultati provedenih mehanizama praćenja objavljuju na službenim mrežnim stranicama Fakulteta, odnosno mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu te internoj mrežnoj stranici (intranetu) Fakulteta.

Plan aktivnosti poboljšavanja proizlazi iz nalaza unutarnjih i vanjskih prosudbi, a plan za 2014. temelji se na rezultatima provedene unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete na Fakultetu, preporukama Povjerenstva za kvalitetu te izvješću radne skupine za praćenje provedbe Strategije razvoja Fakulteta. Svi dokumenti su dostupni na [mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu \(Prosudba sustava\)](#).

⁴⁵ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu>; vidjeti Aktivnosti

8. Analiza učinkovitosti sustava i njegov utjecaj na okolinu

Učinkovitosti sustava i njegov utjecaj na okolinu utvrđena je na temelju (a) rezultata i preporuka **vanjske neovisne prosudbe sustava za kvalitetu**⁴⁶ (studeni 2010. godine) i (b) izvješća **Povjerenstva za unutarnju prosudbu sustava za osiguravanje kvalitete na Fakultetu (Prilog 2)** koja se kontinuirano provodi od 2012.

Rezultati vanjske periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete obrazovanja provedene u studenom 2010. prikazani su u tablici 12. Završno izvješće navedenog vrednovanja i očitovanje (plan aktivnosti za fazu naknadnog praćenja) dostupni su na **mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu (Prosudba sustava)**.

Tablica 12. Procjena razvijenosti sustava osiguravanja kvalitete 2010. godine

ESG standardi	studeni 2010.
1. Strategija razvitka i postupci za osiguravanje kvalitete	početna faza
2. Odobranje, praćenje i periodična revizija programa i diploma	prijelaz iz početne u razvijenu fazu
3. Ocjenjivanje studenata	početna faza
4. Osiguravanje kvalitete nastavnog osoblja (nastavni, znanstveno-istraživački i stručni rad)	početna faza
5. Resursi za učenje i pomoć studentima	razvijena faza
6. Informacijski sustav	početna faza
7. Javno informiranje (o sustavu za kvalitetu)	razvijena faza
8. Ukupna procjena sustava osiguravanja kvalitete	početna faza

Nakon razdoblja naknadnog praćenja koje je uslijedilo po provedenoj vanjskoj neovisnoj prosudbi sustava za kvalitetu u studenome 2010., Povjerenstvo i Ured za kvalitetu su u suradnji sa svim dionicima nastavili rad na unapređivanju sustava za kvalitetu u skladu s preporukama vanjske neovisne prosudbe te je velika većina preporuka prihvaćena i provedena. Tako su, na primjer, definirani ishodi učenja za sve kolegije te su sastavni dio **studijskih programa**⁴⁷ i **izvedbenih planova nastave**⁴⁸ objavljenih na mrežnoj stranici Fakulteta. Imenovana su radne skupine za izradu Strategije Fakulteta te za **praćenje provedbe Strategije razvoja**⁴⁹ koja Fakultetskom vijeću podnosi redovita godišnja izvješća s preporukama. Imenovana je **Radna skupina za analizu mrežnih stranica**⁵⁰ koja redovito prati, izvještava i daje preporuke u svrhu ostvarivanja što veće preglednosti, informativnosti i sustavnosti mrežne stranice.

⁴⁶ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu>; vidjeti Prosudba sustava

⁴⁷ <http://www.ffos.unios.hr/studijski-programi>

⁴⁸ <http://www.ffos.unios.hr/izvedbeni-planovi-nastave>

⁴⁹ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/prosudba-strategije-razvoja>

⁵⁰ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/mrezne-stranice>

Osim toga, usustavljeno je **nagrađivanje nastavnika** za znanstveni i nastavni rad kojeg definira **Pravilnik o nagrađivanju nastavnika, suradnika i nenastavnog osoblja te nagrađivanje studenata**, kako za akademsku izvrsnost tako i za izvannastavne aktivnosti, poput volontiranja, sudjelovanja na znanstvenim konferencijama itd (**Pravilnik o nagrađivanju i pohvaljivanju studenata**⁵¹).

Nadalje, u **sastav Povjerenstva za kvalitetu**⁵² uključeni su predstavnici različitih ustrojbenih jedinica, studenti i predstavnici vanjskih dionika, dok se rad Studentskog zbora i mentora prati putem redovitih godišnjih Izvješća koji se podnose prodekanu za studentske programe i studente, odnosno Fakultetskom vijeću

Kao što je već rečeno, unutarnja prosudba sustava provodi se od 2012. godine, a dosadašnja završna izvješća (od 2012. do 2014.) dostupna su na **mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu (Prosudba sustava)**. Procjena razvijenosti sustava Filozofskog fakulteta prema kriterijima za prosudbu stupnja razvijenosti i učinkovitosti sustava osiguravanja kvalitete visokih učilišta u Republici Hrvatskoj od 2012. do 2014. prikazana je u tablici 13.

Tablica 13. Procjena razvijenosti sustava osiguravanja kvalitete od 2012. do 2014.

ESG standardi	Listopad 2012.	Studeni 2013.	Listopad 2014.
1. Strategija razvitka i postupci za osiguravanje kvalitete	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	razvijena faza	razvijena faza
2. Odobranje, praćenje i periodična revizija programa i diploma	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	razvijena faza	razvijena faza
3. Ocjenjivanje studenata	razvijena faza	prijelaz iz razvijene u naprednu fazu	prijelaz iz razvijene u naprednu fazu
4. Osiguravanje kvalitete nastavnog osoblja (nastavni, znanstveno-istraživački i stručni rad)	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	razvijena faza
5. Resursi za učenje i pomoć studentima	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	prijelaz iz početne u razvijenu fazu
6. Informacijski sustav	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	prijelaz iz početne u razvijenu fazu	razvijena faza
7. Javno informiranje (o sustavu za kvalitetu)	razvijena faza	razvijena faza	prijelaz iz razvijene u naprednu fazu

⁵¹ <http://www.ffos.unios.hr/dokumenti>

⁵² <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/sastav-povjerenstva>

8. Ukupna procjena sustava osiguravanja kvalitete	<i>na prijelazu iz početne u razvijenu fazu u većini aktivnosti, a u razvijenoj fazi u točkama 3, 5 i 7</i>	<i>na prijelazu iz početne u razvijenu fazu u točkama 4, 5 i 6, a u razvijenoj fazi je u točkama 1, 2 i 7. Prijelaz iz razvijene u naprednu fazu ostvaren je u točki 3</i>	<i>na prijelazu iz početne u razvijenu fazu u točki 5, u razvijenoj fazi u točkama 1, 2, 4 i 6, a u točkama 3 i 7 na prijelazu iz razvijene u naprednu fazu</i>
--	---	--	---

Prema završnom izvješću o unutarnjoj prosudbi iz 2012. i procjeni razvijenosti prema kriterijima za prosudbu stupnja razvijenosti i učinkovitosti sustava osiguravanja kvalitete visokih učilišta u Republici Hrvatskoj, Fakultet je u pet od sedam točaka bio na prijelazu iz početne u razvijenu fazu, dok je u tri točke već tada bio u razvijenoj fazi. Prema zadnjem izvješću (2014) Fakultet je u četiri točke bio u razvijenoj fazi, u dvije točke na prijelazu iz razvijene u naprednu, a samo u jednoj se nalazi na prijelazu iz početne u razvijenu.

S obzirom na kratkoročne i dugoročne preporuke navedene u završnim izvješćima o unutarnjoj prosudbi, redovito se provodi praćenje **kvalitete znanstveno-istraživačkog rada**⁵³ koja je sastavni dio godišnjih Izvješća o indikatorima znanstvene djelatnosti prodekana za znanost i međunarodnu suradnju, a koji su dostupni na mrežnoj stranici Fakulteta, odnosno **Znanstvenom portalu**.

U skladu s materijalnim mogućnostima osmišljene su mjere za poticanje znanstveno-istraživačkog rada kroz (su)financiranje sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu, sudjelovanje u troškovima doktorskog studija, izdavačku djelatnost te pomoć i potporu prilikom planiranja i prijavljivanja na natječaje za znanstvene projekte (**Fond za znanstvenu djelatnost**). Izrađene su **Upute za sveučilišne nastavnike za vrednovanje i ocjenjivanje rada studenata na Fakultetu**, a studenti su izravno upoznati s kriterijima i metodama vrednovanja i ocjenjivanja ishoda učenja na svakom kolegiju (usmeno na početku nastave iz pojedinog kolegija, na mrežnim stranicama pojedinih odsjeka gdje su kriteriji i metode vrednovanja sastavni dio izvedbenih nastavnih planova te na Moodleu).

Definirani su mehanizmi i indikatori za **ispitivanje zadovoljstva poslodavaca**⁵⁴ diplomiranim studentima Fakulteta te su izrađeni *online* upitnici kao i adresar poslodavaca kojima se upitnici šalju radi ispitivanja stečenih izlaznih kompetencija. Nastavnom je osoblju omogućeno stjecanje najrazličitijih nastavničkih kompetencija, ali i ostalih vještina potrebnih za kvalitetno obavljanje uloge sveučilišnog nastavnika i znanstvenika kroz različite tečajeve i radionice koje su sastavni dio programa stručnog usavršavanja nastavnika i nenastavnog osoblja (**Plan stručnog usavršavanja za nastavno i nenastavno osoblje**). Redovito se prati i potiče

⁵³ <http://www.ffos.unios.hr/znanstveni-portal/pokazatelji-kvalitete-znanstvene-djelatnosti>

⁵⁴ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/anketiranje-poslodavaca>

mobilitet studenata i nastavnog osoblja, kao i općenito međunarodna suradnja (**Godišnje izvješće o radu Filozofskog fakulteta-izvješće dekana**⁵⁵).

Redovito se prati rad sustava za pomoć studentima koji obuhvaća mentorski sustav, Ured za studentska pitanja, Knjižnicu, Savjetovalište za studente, mrežne stranice i Ured za informatiku i računalnu mrežu te se podnose godišnja izvješća s preporukama za unapređenje. Ispituju se stavovi studenata o radu Ureda za studentska pitanja, Ured za studentska pitanja provodi SWOT-analizu, a sve s ciljem unapređenja organizacije rada i kvalitete usluge. Podaci za navedene aktivnosti dostupni su na **mrežnim stranicama Sustava za kvalitetu (Aktivnosti)**. Osnovan je **Alumni klub Filozofskog fakulteta**⁵⁶ s kojim postoji kvalitetna suradnja. Pokrenuta je inicijativa te se vrlo uspješno provodi **Otvoreni četvrtak**⁵⁷ kojem je svrha zanimljivim i raznovrsnim znanstvenim temama popularizirati znanost u lokalnoj zajednici.

Analizom preporuka iz Završnog izvješća o rezultatima vanjske neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete Fakulteta te provedenih aktivnosti, njihovih praktičnih rezultata i dokumenata koji su iz njih proizašli, može se zaključiti da su ostvarena značajna poboljšanja u sustavu za kvalitetu Fakulteta. Analiza kratkoročnih i dugoročnih preporuka iz izvješća o unutarnjoj prosudbi sugerira da Fakultet svake godine pokazuje napredak (primjerice, u posljednjoj prosudbi utvrđen je napredak u tri točke) što svjedoči o kontinuiranim i učinkovitim naporima svih dionika sustava za kvalitetu usmjerenim ka osiguravanju i unapređivanju kvalitete znanstvenog i nastavnog rada na Fakultetu. No, treba naglasiti da je tijekom tri godine provedbe unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete najmanji napredak postignut u točki **"Resursi za učenje i pomoć studentima"**. Iako su aktivnosti u ovoj točki u većoj mjeri ograničene objektivnim okolnostima (npr. velika financijska ulaganja ili zapošljavanja koja mora odobriti MZOS) te ne ovise samo o nastojanjima Fakulteta, u skladu s preporukama povjerenstva za unutarnju prosudbu u ak. godini 2013./2014., prilagođena je vremenska dostupnost resursa za učenje i rad potrebama studenata (knjižnični prostor, računalna oprema), povećani su prostorni kapaciteti Ureda za studentska pitanja, dok se do kraja 2015. godine planiraju povećati prostorni kapaciteti Knjižnice i nabava specijalizirane opreme za studente s invaliditetom i drugim teškoćama.

Stupanj provedbe svih postupaka za osiguravanje i unapređenje kvalitete može se utvrditi iz **izvješća Radne skupine za praćenje provedbe Strategije razvoja Filozofskoga fakulteta za 2013. godinu**. Prema tom izvješću razvidno je da je provedba zacrtanih strateških zadataka iznimno dobra. U području koje se tiče nastavnog procesa čak 95% zadataka je izvršeno, jedan zadatak (2,5%) je djelomično izvršen, i jedan zadatak je zasada neizvršen (2,5%). U području znanstveno-istraživačkog rada i međunarodne suradnje izvršeno je 91,5% aktivnosti, djelomično su izvršene dvije aktivnosti (5,7%) i jedna je u postupku (2,8%). U području sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete izvršeno je 81,6% aktivnosti, dok su preostale u postupku dovršavanja. Tako je, na primjer, revidiran Priručnik za kvalitetu (**Prilog**

⁵⁵ <http://www.ffos.unios.hr/sustav-za-kvalitetu/izvjescia-ffos>

⁵⁶ <http://www.ffos.unios.hr/alumni-02-02-2015>

⁵⁷ <http://www.ffos.unios.hr/znanstveni-portal/otvoreni-cetvrtak-filozofskog-fakulteta>

1). U području razvojno-stručnog rada izvršeno je 93,3% aktivnosti, a jedna je u postupku (6,7%). U području razvoja resursa izvršeno je 92,9% aktivnosti, a jedna je u postupku (7,1%).

Uzimajući u obzir sve navedeno, smatramo da Fakultet ima vrlo detaljno razrađene dokumente te provodi niz postupaka za osiguravanje kvalitete znanstvenog i nastavnog rada. Smatramo da se osiguravanje kvalitete provodi sustavno i dosljedno s konstantnom uzlaznom putanjom te da se o tome redovito podnose odgovarajuća izvješća. Kontinuirano se ulaže u izobrazbu nastavnog i nenastavnog osoblja o funkcioniranju Sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada. Fakultet, stoga, predstavlja primjer dobre prakse praćenja i unapređivanja sustava kvalitete na cijelom Sveučilištu.

PRILOG 1. PRIRUČNIK

PRILOG 2. UNUTARNJA PROSUDBA